

DE

DELAVSKA ENOTNOST

10. AVGUSTA

Št. 32, leto XXVI.

MINUS 18°C V VAŠEM HLADILNIKU?
NE! Temveč v najnovejšem izdelku
LOŠKE TOVARNE HLADILNIKOV
LTH
KONZERVATORJU SGH-110

ODMEV SMERNIC PREDSEDSTVA IN IZVRŠNEGA KOMITEJA CK ZKJ V SLOVENIJI

Odgovor na vroča vprašanja

Program dela in ukrepov skupščine, izvršnega sveta in gospodarske zbornice

Smernice predsedstva in izvršnega komiteja CK ZKJ v zvezi z deformacijami v naši družbi, ki jim delovni ljudje izrekajo vso podporo, so vsebinsko poglobile in obogatile tudi »počitniške« delovne programe naših predstavniških teles: skupščine, izvršnega sveta in gospodarske zbornice.

Da bi lahko presodili, kako bodo te naše najvišje institucije v republiki ukrepale pri odpravi protislovij, ki nanje opozarjajo smernice, si velja ogledati njihove akcijske delovne načrte.

ZAPOSLENOST, OBDAYČITVE

Naša skupščina je na primer že razpravljala o gospodarskih organizacijah, ki poslujejo z izgubo ali na meji rentabilnosti. Informacije o tem sta obravnavala republiški in gospodarski zbor 17. in 18. julija in sprejela ustrezne sklepe in priporočila.

Na istem zasedanju sta oba zbora sprejela tudi stališča, sklepe in priporočila v zvezi z analizo zaposlenosti in zaposlovanja. O organizaciji in delovanju inšpekcijskih služb pa so razpravljali v skupščinskih odborih. Gradivo je pripravil inštitut za javno upravo in delovna razmerja. O tej temi bosta republiški in organizacijsko-politični zbor spregovorila v septembru.

Prav tako so v odborih že obravnavali informacijo o izvajanju politike prispevkov, dav-

kov in taks v letu 1968, ki so jo pripravili v republiškem izvršnem svetu. Predvidoma bodo sklepali o njej v skupščini v septembru ali v začetku oktobra.

Tudi v zvezi z razvojem obrtnišva so sprejeli priporočila in sklepe, in sicer o pogojih in možnostih razvoja obrti v SR Sloveniji.

Republiški zbor je nadalje sprejel osnutek zakona o varstvu žrtev fašističnega nasilja. Zakon bo predvidoma sprejet v oktobru ali novembru.

Zakon o visokem šolstvu je sedaj pripravljen, vendar nekateri vprašanja še niso razčiščena; zato še niso predvideli, kdaj ga bodo obravnavali in sprejeli.

AKTIVNOST IZVRŠNEGA SVETA

Republiški izvršni svet se je odločno zavzel predvsem za

ureditev materialnega položaja šolstva. Tako je poslal skupščini predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o proračunu SRS za leto 1968, po katerem se zvišujejo sredstva za republiško izobraževalno skupnost za 1 milijardo 260 milijonov S-din. Izvršni svet je sprejel in poslal skupščini tudi predlog zakona o organizaciji davčne službe v Sloveniji, ki predvideva učinkovito in samostojno davčno službo v republiki in občinah. Po tem predlogu se uvaja davčna inšpekcija.

Nadalje je izvršni svet sprejel zakon o obveznem sprejemanju pripravnikov in o urejanju pripravništva v delovnih organizacijah.

Zvezni komisiji za ustavna vprašanja je poslal tudi predlog za spremembo ustave, po katerem naj se člen 125 črta. Le-ta namreč pooblašča federacijo, da določa vire in vrste dohodkov vseh družbeno-političnih skupnosti kakor tudi višino, do katere smejo te skupnosti predpisovati svoje dohodke. Potemtakem naj bi republike v prihodnje samostojno določale stopnje dohodkov, namenjenih za vse oblike družbene potrošnje, in to glede na lastne specifične potrebe (zdravstvo, pokojnine in drugo). Zvezni skupščini je izvršni svet Slovenije

predlagal tudi spremembo temeljnega zakona o prispevkih in davkih občanov, tako da bi prepustili republikam, da s svojimi zakoni uvedejo davek od premoženjskih predmetov večje vrednosti (avtomobili, motorni čolni, jahte, vikendi in drugo). Hkrati je predlagal spremembo temeljnega zakona o prometnem davku, po kateri bi bilo mogoče v prihodnje v republiškem ali občinskem merilu obdavčiti proizvodnjo, ki je privilegirana.

Izvršni svet je obravnaval še predlog zakona o strokovnem izobraževanju po končani šolski obveznosti in zakona o obveznem sprejemanju učencev v gospodarstvu na praktično delo;

oba zakona bosta predložena skupščini v sprejem na jesen letos. Zakona bosta odprla pot do izobrazbe in boljše zaposlitve delu mladine, ki ne konča osemletke.

Po razgovorih s predstavniki izvršnega sveta je republiška izobraževalna skupnost namenila 100 milijonov S-din za študentske domove v Ljubljani.

Poleg tako opravljenih nalog sedaj pospešeno dela komisija izvršnega sveta za proučitev sistema dohodka, odbor izvršnega sveta za samoupravljanje pa je razpravljal o obdavčevanju vikendov in drugih premoženjskih predmetov ter pripravlja ustrezen predlog za prihodnjo sejo izvršnega sveta.

Nadaljnja akcija izvršnega sveta glede urejanja socialnih in drugih družbenih problemov pa je odvisna od tega, koliko bo mogla republika zagotoviti sredstev brez dodatne obremenitve gospodarstva, kar pa ni vse v njeni moči.

PRIZADEVANJA GOSPODARSKE ZBORNICE

Organi gospodarske zbornice si predvsem prizadevajo pospešiti integracijska gibanja, specializacijo in prestrukturiranje proizvodnih podjetij, kar vse naj omogoči izboljšanje materialnega položaja tistega dela gospodarskih organizacij, ki poslujejo na meji rentabilnosti. Pri tem na zbornici omenjajo oziroma poudarjajo različne objektivne in subjektivne ovire v samih podjetjih (železarstvo,

(Nadaljevanje na 7. strani)

RAZPRAVA O PRITOŽBI GOZDNIH DELAVCEV IZ JURŠČ

TOKRAT NISO POPUSTILI

II.

Iz osemurne razprave o pritožbah gozdnih delavcev iz Juršč, organizirane minuli teden na sedežu Gozdnega gospodarstva v Postojni, povzemamo le bistvene ugotovitve samoupravnega in upravnega vodstva ter političnih delavcev v tem podjetju, ki jih podpirajo tudi občinski družbeno-politični predstavniki.

Delegacija gozdnih delavcev iz Juršč ni odstopila od svojih zahtev in trditvev, upravičenost katerih pa v večini primerov ni mogla dokazati.

ZNANE, TODA NESPREJEMLJIVE ZAHTEVE

Resolucija, ki so jo poslali gozdni delavci iz Juršč republiškim političnim in upravnim organom, pa tudi izjave, dane republiškim sindikalnim delavcem na kasnejšem sindikalnem sestanku v Jurščah, vsebujejo po mnenju samoupravnega, političnega in upravnega vodstva GG Postojna same znane, toda nesporeljive zahteve, o katerih so v podjetju razpravljali že na vseh ravneh.

Mnoge trditve Jurščanov niso točne, kar je razvidno iz skrbno izdelane notranje zakonodaje, ki bi lahko bila marsikateremu podjetju za vzor, iz bogate dokumentacije o razvitem delavskem upravljanju in zglednem informiranju delavcev o vsem, kar morajo vedeti kot upravljavci.

Generalna ugotovitev: če Jurščani niso bili s čim zadovoljni, bi lahko svoje zahteve uveljavili po redni samoupravni poti ali preko občinskih družbeno-političnih predstavnikov, da spor ne bi prešel občinskih meja.

VSE VENDARLE NI KRISTALNO ČISTO

Povod za pritožbo gozdnih delavcev so bili denarni odteglaji pri osebnih dohodkih na

račun čezmerne obrabe motornih žag.

Podjetje ima poseben pravilnik za uporabo motornih žag, po katerem stimulira gospodarno ravnanje z njimi in penalizira negospodarnost. Pravilnik je bil dve leti v preizkušnji, preden so ga sprejeli in uveljavili. Dve leti pa je že v veljavi in se razen Jurščanov nihče ne pritožuje čezenj.

Uzakonjena materialna odgovornost za uporabo žag ima dobre posledice. Poraba rezervnih delov se je zmanjšala za 70 odstotkov. Mnogi delavci tako skrbno ravnaajo z žagami, da so še po 1500-urni uporabi — torej po odmerjeni amortizacijski dobi — primerne za delo. Vsa nadaljnja amortizacija gre v žep delavcev kot spodbuda za varčnost.

Kakor za vse druge sekače, organizira vodstvo podjetja tudi za Jurščane strokovne tečaje o uporabi motorov, nihče ne dobi motorne žage brez opravljenega strokovnega izpita za motorista.

Odteglaji za čezmerno obrabo motornih žag so majhni. Za lansko leto naj bi samo 6 delavcev plačalo od 17.000 do 25.000 starih dinarjev.

Sporen pa je postopek za ugotavljanje čezmerne obrabe žag. Trinajsti člen zadevnega

pravilnika pravi: »Ako se ob obračunu ugotovi večja poraba verig in letov ter ako se dejanski stroški za popravilo in rezervne dele ne krijejo z normativi, se vzrok komisijsko razišče. V primeru subjektivnih vzrokov se breme prenese na delovno skupino.«

Operativno vodstvo podjetja je poskrbelo samo za zapisnike o objektivnih vzrokih škode na motorjih, medtem ko vzrokov za čezmerno obrabo motorov ni komisijsko ugotavljalo in delavci niso podpisovali oziroma potrdili soglasnosti, da povrnejo dodatne stroške za popravila motorov. Zaradi tega obstaja možnost za različno razlago krivde na relaciji podjetje — gozdni delavec in možnost, da operativno vodstvo pripiše materialni strošek delavcu, ki se ne čuti krivega.

Na podlagi navzkrižnih mnenj na sestanku je tov. Globačnik, predsednik republiškega odbora za industrijo in rudarstvo pri RS ZSS, predlagal, naj delavski svet jasno definira postopek za ugotavljanje čezmerne obrabe motornih žag. Če je uprava GG Postojna odtrgala gozdnim delavcem denar brez postopka, ki je uzakonjen v pravilniku o uporabi žag, jim ga je dolžna povrniti.

NE DISKRIMINACIJA. AMPAK DOLGOTRAJEN TRUD, DA BI PRAVILNO OVREDNOTILI GOZDNO DELO IN OBJEKTIVIZIRALI MERILA DELA

Vodstvo podjetja trdi, da so delovne norme realne. Po njih so izdelani operativni plani, ki so jih delavci lani izpolnili od 95 do 115-odstotno. Razen Jurščanov se tudi nihče ne pritožuje nad njimi.

Dalje: pravilnik o nadomestitih za delovne izpade med (Nadaljevanje na 4. strani)

Po sledovih se vidi, v katero smer kdo koraka...

Mercator kava

ZA VAŠ TRANZISTOR GRE!

BATERIJE
za tranzistorje

- specialno za tranzistorje nova baterija SUPER PL po angleški licenci VIDOR
- 50 % daljša življenjska doba
- plastična prevleka onemogoča izločanje kisline
- izredno natančne mere
- elektronska kontrola kvalitete

TOVARNA BATERIJ
ZMAJ
LJUBLJANA

REZERVIRANI STOLPEC

Franjo Smole

predsednik sindikalne organizacije
v Komunalnem zavodu za socialno
zavarovanje Ljubljana:

● Kako ocenjujete VI. kongres ZSJ pri vas? Ali je izpolnil vsa vaša pričakovanja?

Delo kongresa sem ves čas spremljal po časopisih, radiu in televiziji. Prebral pa sem tudi Pogovore, v katerih ste objavili kongresne dokumente. Delo kongresa pozitivno ocenjujem, enako kot tisti člani naše sindikalne podružnice, ki sem se z njimi pogovarjal. Zanimivo je, kako pazljivo so naši delavci spremljali delo kongresa in kolikšen odmev je imel med nami!

O sklepih kongresa pa nameravamo pri nas spregovoriti še posebej. Naša pravica prav zdaj pripravljamo material za sestane naše sindikalne podružnice. Kdaj se bomo sestali, še ne vem, še vedno je čas dopustov.

Mene osebno pa je najbolj pritegnil predlog VI. kongresa jugoslovanskih sindikatov za skrajšanje delovne dobe. Menim, da je predlog sprejemljiv. Le kateri intelektualci, ki nastopi prvo službo s 26 leti, ima sploh možnost uživati pokojnino? Življenjska doba pri nas tako dolga!

Posebej živahno o tem predlogu razpravljajo pri nas ženske. Težko prenašajo popoldanski delovni čas, vse imajo še delo doma. Delavci na Komunalnem zavodu za socialno zavarovanje zatorej upamo, da bo sindikat s svojim predlogom tudi prodrl.

Lojze Pajnič

vodja komercialnega sektorja
v Agrokombinatu Barje in predsednik
mestnega odbora sindikata delavcev
kmetijstva, živilske in tobakne
industrije:

● Kako ocenjujete delo VI. kongresa ZSJ, ki ste mu prisostvovali kot delegat?

Po vsebini, zlasti pa po zaključkih je VI. kongres ZSJ izredno uspeh. Kako tudi ne! Razprava je bila izredno sproščena, vsak delegat je imel vso možnost razpravljati o problemih, ki so trenutno najbolj aktualni bodisi v njegovem podjetju, gospodarski panogi ali celotni družbi. Razprave so bile po vsebini dokaj ostre in konkretne, posebno kar zadeva gospodarski sistem, njegove pomanjkljivosti pri delitvi dohodka med delovno organizacijo in družbo, zunanjetrgovinski sistem in devizni režim, ter ekonomski položaj posameznih gospodarskih panog. Delegati so na kongresu kritizirali birokratsko reševanje nekaterih vprašanj in zvezno birokracijo. Prav tako so rekli svoje pomisli zoper koncentracijo sredstev in bogatenje skladov na zvezni ravni. Zahtevali so, da je potrebno izpolniti bančni sistem tako, da bodo tudi banke kot nosilci finančnih sredstev poleg delovnih organizacij vključene v razširjeno reprodukcijo gospodarstva s polno moralno in materialno odgovornostjo. Značilnost kongresa je tudi v tem, da so si nasprotovale mnenja delegatov o razreševanju nekaterih vprašanj. Prevladovalo pa je mnenje tistih delegatov, ki so v razpravi iskali rešitve izpolnjevanja samoupravnega sistema in izvajanja gospodarske in družbene reforme. V zaključnih dokumentih kongresa — resolucijah — so prav ta vprašanja v ospredju bodočih nalog sindikatov in drugih družbeno-političnih organizacij na vseh ravneh. Prav tako je v teh dokumentih zelo jasno poudarjena naloga sindikatov pri reševanju osebnega in družbenega standarda delovnih ljudi. Poleg pravilne porazdelitve osebnih dohodkov v podjetjih je poudarjena skrb sindikata za reševanje stanovanjske problematike članov kolektiva, družbene prehrane, medsebojnih odnosov med vodilnimi strokovnimi kadri in delavci, ki v zadnjem času v nekaterih delovnih organizacijah niso zadovoljivi.

Menim, da je bil VI. kongres ZSJ po vsebini in zaključkih kvalitetno na visoki ravni. Zato nam nalaga, da njegove zaključke dosledno uresničujemo, seveda v skladu z razmerami, v katerih živimo in ustvarjamo delovni kolektivi.

Smernice lahko uresničujemo samo s konkretnimi ukrepi

Kakor nam je povedal predsednik idrijskih sindikatov in ekonomist v rudniku živega srebra Franc Gale, v tej občini ne nameravajo pripravljati formalnih razprav o uresničevanju sklepov, stališč in smernic VI. kongresa jugoslovanskih sindikatov. »Zato pa menimo, da k uresničitvi teh sklepov največ lahko pripomoremo s tem, če konkretno spregovorimo o vsakokrat aktualnih problemih naših delovnih organizacij ter komune kot celote; če do teh vprašanj zavzemamo svoja stališča in jih potem tudi zagovarjamo in uveljavljamo«, je poudaril tovariš Franc Gale.

Iz njegove pripovedi povzemamo, da so v idrijski občini zdaj aktualna predvsem naslednja vprašanja: »biti ali ne biti« za podjetje »Učila«, neurejeni notranji odnosi v tovarni kolektorjev, honorarno delo in program ter sistem dela športno-rekreacijskega centra, ki naj bi ga v kratkem odprli. O teh zadevah je ObSS Idrija razpravljala na zadnji razširjeni seji svojega predsedstva in s tem začel svojo pokongresno aktivnost.

»Nekateri trdijo, da so idrijski sindikati prešli v opozicijo, odkar so javno zavrnili sklep občinske skupščine o likvidaciji podjetja UČILA. In vaše mnenje o tem?«

»Da se prav razumemo: skupščina občine Idrije ni sklepala o likvidaciji podjetja UČILA, marveč le o tem, da prekine njegov status podjetja v izgradnji. Obrtno podjetje UČILA ima namreč tak status že tri leta. V tem času si podjetje ni moglo ali pa ni znalo zagotoviti dovolj obratnih sredstev za normalno poslovanje. Zato je moralo najemati kredite, ki jih je v pretežni meri dajala občinska skupščina. Če smo z reformo uzakonili načelo, naj obstane samo sposobna podjetja, potem je logično, da je skupščina naše občine nekako »presedlo«, da mora stalno in na bolj ali manj umeten način reševati probleme te delovne organizacije, ki razen vsega drugega — kot edina v občini — tudi še nima svojega programa dolgoročnega razvoja.

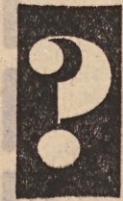
Če upoštevamo vsa ta in še nekatera druga dejstva, je jasno, da se je kolektiv UČIL znašel pred vprašanjem, kako naj ob statusu »normalne« delovne organizacije obstane in se razvija. Ko je naše predsedstvo o tem razpravljalo, je menilo, da z likvidacijo podjetja ne bi smeli hitei, preden nismo proučili vseh možnosti za nadaljnji razvoj podjetja, ki po tehnični in komercialni strani vendarle ima razvojne perspektive. Prav zaradi tega se strinjamo s prizadevanji kolektiva UČIL, da morbitno rešitev najde tudi v integraciji s kakim proizvodnim ali trgovskim podjetjem. Hkrati s tem pa je predsedstvo ObSS Idrije poudarilo, da naj tudi

podjetje samo prouči možnosti uveljavitve, asortimenta in prodaje svojih izdelkov; utrdi notranjo organizacijo in kadrovske zasedbe delovnih mest. Pri tem jim mora pomagati skupščina občine Idrije. Prav bi bilo, če bi na ustrezen način ta prizadevanja podprle tudi druge delovne organizacije v občini. Če pa bi se vendarle ugotovilo, da ni možnosti za nadaljnji obstoj podjetja, bi morali najti vsaj možnost za zaposlitev socialno ogroženih članov tega kolektiva v drugih delovnih organizacijah.

Naj povzamem: nismo v opoziciji do skupščine občine Idrije, nasprotno, podpiramo njena prizadevanja, da bi končno razčistili vprašanja v zvezi s prihodnostjo te delovne organizacije. Vendar smo kot organizacija delovnih ljudi dolžni poskrbeti za to, da ni ogrožena njihova eksistenca. Zaradi tega smo predlagali drugačno pot za ureditev teh vprašanj. »Ne samo v idrijski občini, marveč tudi izven nje tovarno kolektorjev spremlja sloves izredno perspektivne delovne organizacije. Kako to, da je zdaj v tem kolektivu prišlo do skajenih notranjih odnosov?«

»Vzrok je preprost: šele v zadnjem času se je tudi tega kolektiva dotaknila reforma. Neprijetno pa ni to, da se je tej tovarni primerilo nekaj spodrselajev na trgu, marveč gre za to, da vodilni ljudje v podjetju niso enotni, ampak delajo vsak po svoje. Eden izmed rezultatov takšnih razmer je, da je naglo začela upadati tudi akumulacija. Ker podjetje predstavlja eno izmed močnejših delovnih organizacij v občini in ker ima vse perspektive, da se še bolj uveljavi, družbeni delavniki naše občine seveda ne

morejo stati ob strani. Zato je tudi naše predsedstvo razpravljalo o razmerah v tovarni kolektorjev, ki jih sicer raziskuje posebna komisija. Naše mnenje je, da je potrebna hitra in objektivna akcija, med katero naj bi izvedli tudi določene kadrovske spremembe — vse to pa v taki obliki in v takem času, da bo kolektiv lahko čim bolj normalno nadaljeval svoje delo. Ob vsem tem nikakor ne bi smeli docela pozabljati tudi zasluga, ki jih ima sedanje vodstvo podjetja; zato sem tudi dejal, da

Pomanjkanje delovnih mest za mlade delavce marsikdaj zares upravičeno razgreva duhove, ko je govora o tistih, ki so že v pokoju, svojih delovnih mest pa nočejo prepustiti mlajšim. Tudi v sindikatih na slovenski obali so se v tem primeru razgrel duhovi.

Podatki še zdaleč niso popolni, toda — na obalnem področju je zaposlenih 99 upokoencev. Kaj različni ljudje so to. Od priletnega možaka, ki se ga je občina dobesedno usmislila in mu dala na stara leta metlo v roke, pa do tovariša v zares častitljivih letih, ki so ga na taisti občini zaposlili, naj — čeprav kot upokojenec — še vedno ostane direktor podjetja; precej petičnega podjetja! In precej

med njimi jih komajda vidi čez tristo N-dinarjev pokojnine, dva med njimi, prav tako še vedno zaposlena, prejmeta pokojnino, ki presega 2000 N-dinarjev; 45 upokoencev je redno zaposlenih, njihove pokojnine pa se vrte od 1000 do 2000 N-dinarjev mesečno.

Na obali je podjetje, ki je dalo upokoencu 1900 N-dinarjev mesečnega dohodka zato, da zanje opravlja posle — administratorja!

Skratka, vseh upokoencev res ne kaže naganjati iz službe, če s pokojnino ne morejo preživljati niti sebe, kaj šele svoje družinske člane.

Bržčas je res precej tudi takih, ki bi se jim lahko brez kakršnihkoli in za kogarkoli posledic pri priči zahvalili za sodelovanje. Vsaj po podatkih, ki jih postrežejo na Koprskem, sodeč! Mar ni tako?

S. B.

ZAPISEK S POKONGRESNE RAZPRAVE V SLOVENSKIH KONJICAH

Dopolnjujejo svoj delovni program

V Slovenskih Konjicah je bila v torek razširjena seja plenuma občinskega sindikalnega sveta, na kateri so člani razpravljali o nalogah sindikalnih organizacij po VI. kongresu ZSJ. Uvodni referat za ta posvet je pripravil delegat VI. kongresa inž. Štefan Vida, ki je med drugim poudaril, da so se politična izhodišča nadaljnjega delovanja sindikatov oblikovala na osnovi zelo konkretnih in včasih tudi konfliktnih nastopov, mnenj in stališč. Tako soočenje mnenj, pri katerem so prevladovali zagovorniki doslednega uresničevanja reforme, po njegovem mnenju predstavlja enega največjih dosežkov kongresa. Uspeh je v tem, da smo se znali odreči nekdanji metodi sprejemanja vnaprej pripravljenih in dirgiranih stališč ter da so pri oblikovanju kongresnih dokumentov zmagali napredni pogledi.

Odločnost, s katero se je VI. kongres ZSJ zavezal za reševanje problemov na samoupravni osnovi in na osnovi dogovarjanja na vseh ravneh, je po mnenju inž. Vide pomenila že z zadnjimi zastopniki etastičnih teženj in z zastopniki koncepcij, da je probleme treba reševati zgolj z državno zakonodajo, ne da bi ob tem upoštevali samoupravno strukturo naše družbe. S tako oceno svojega delegata na VI. kongresu ZSJ so se člani plenuma ObSS Slovenske Konjice v celoti strinjali. Prav zaradi tega se tudi niso podrobneje spuščali v razprave o namenu in vsebini posameznih sklepov kongresa jugoslovanskih sindikatov, marveč so se zadržali predvsem ob tem, kako tudi uresničiti smernice in sklepe

VI. kongresa jugoslovanskih sindikatov. Malone vsi udeleženci razprave so izrazili prepričanje, da bodo tudi sindikalne organizacije v območju njihove občine aktivno podprle izpolnjevanje kongresnih stališč in sklepov, če bodo dajale pobudo za konkretno razpravo o vprašanjih, ki kakorkoli prizadevajo proizvajalce in občane. Gre predvsem za probleme v zvezi z zaposlovanjem in usposabljanjem mladih delavcev, za problematiko otroškega varstva, zdravstvenega in socialnega zavarovanja, za politiko gospodarjenja in delitev dohodka za nadaljnji razvoj kulture, za vprašanja v zvezi z oddihom in rekreacijo delavcev, slednjic pa še za omejevanje honorarnega dela.

Ob razpravi o teh vpraša-

njih so v Konjicah poudarili, da je marsikaj tistega, kar občane prizadeva, mogoče odpraviti ali vsaj omiliti, ne da bi čakali na ustrezne spremembe v zakonodaji. Honorarno delo, na primer, ne bi pomenilo kamna spotike, če bi se v delovnih organizacijah odločili, da ga dopustijo v zares izjemnih primerih. Če bi sindikalne podružnice bile bolj odločne in bi od samoupravnih organov zahtevale, naj sprejmejo in izvajajo tak sklep, bi bržčas dosegli vsaj to, da bi bila dovolj natančno proučena zaposlitev »nenadomestljivih« posameznikov, ki prejemajo dvakratne ali celo večkratne osebne dohodke. Sindikalne organizacije bi lahko zahtevale tudi konkretne spremembe v organizaciji dela, v politiki zaposlovanja itd. Skratka: po tej poti bi postopno lahko začeli razreševati sicer znane probleme posameznih delovnih organizacij in občine kot celote.

Kakor kaže, bi razprava o omejitvi honorarnega dela lahko pomenila eno izmed izhodišč za začetek uresničevanja sklepov VI. kongresa jugoslovanskih sindikatov. Prav zaradi tega je plenum konjiških sindikatov sklenil, da se pridruži prizadevanjem skupščine občine, ki že proučuje to vprašanje, da bi potem izoblikovali ustrezno skupno priporočilo delovnim organizacijam. Toda če je to vprašanje trenutno morda še najbolj »otipljivo«, ne bi veliko

dosegli, če bi gradili akcijsko politiko samo na tem, v bistvu postranskem vprašanju. Prav zaradi tega je plenum ObSS Slovenske Konjice tudi sicer dopolnil svoj delovni program za obdobje do konca letošnjega leta. Po predlogu dopolnitve delovnega programa, ki so ga člani plenuma soglasno tudi sprejeli, je na primer predvideno, da bodo že naslednji mesec skupaj z občinsko konferenco obravnavali delovanje komunistov v sindikalnih organizacijah na območju občine. Predsedniki in tajniki sindikalnih podružnic se bodo zbrali na skupnem posvetu, da bi se pogovorili o bližnjih občinih zbiorih sindikalnih organizacij ter o uresničevanju sklepov VI. kongresa ZSJ. Skupaj z ustreznimi organi občinske skupščine pa bo občinski sindikalni svet obravnaval že omenjena najbolj aktualna vprašanja občine. V delovnih organizacijah bodo sklicali sestanke vsega sindikalnega članstva, ki ga bodo na kratko informirali o delu VI. kongresa ZSJ, sicer pa naj bi se pogovorili o perečih problemih njihovih delovnih organizacij. Razen vsega tega na bo ObSS pripravil še več seminarjev, predavanj itd. za sindikalne delavce, člane organov upravljanja in druge, s katerimi bo tudi obogatil njihovo znanje in s tem pripomogel k hitrejšemu izvajanju sklepov in resolucij VI. kongresa ZSJ

-mG

Z OBČINSKIH
SINDIKALNIH
SVETOV

● KRANJ

Pred dnevi se je sestalo predsedstvo ObSS Kranj, da bi izoblikovalo akcijski program, kako v delovnih organizacijah in v občini razreševati probleme, ki so se v zadnjem času razvili.

Za spodbudo aktivnosti vseh družbenih sil je bila pri občinskem sindikalnem svetu formirana iniciativna skupina, ki je pripravila osnutek akcijskega programa, iz katerega je razvidno, kakšne naloge imajo posamezniki, sindikalne organizacije in sindikalni svet pri konkretizaciji smernic CK ZKJ in resolucij VI. kongresa ZSJ. Ta akcijski program vsebuje tudi naloge predstavniških organov in preostalih družbenopolitičnih organizacij v kranjski občini.

Razprava na predsedstvu pa je opozorila, da je treba v tako izoblikovanem akcijskem programu dati prednost nekaterim problemom, le-ti pa so: kadrovanje, upravljanje v družbenih dejavnostih, odprava deformacij v družbi. Predsedstvo ObSS je tudi sklenilo, da bo ta akcijski program posredovalo vsem sindikalnim organizacijam, da bi si izoblikovale svoje akcijske programe in v njih dale prednost lastnim prečim vprašanjem. Uresničevanje teh programov pa bi bilo potrebno po mnenju predsedstva ObSS v Kranju povezati tudi s pripravi na občne zборе.

S. K.

DELAVSKA
ENOTNOST

Glasilo Republiškega sveta ZSJ za Slovenijo, izdaja CZP Delavska enotnost v Ljubljani. List je bil ustanovljen 20. novembra 1942. Urejuje uredniški odbor. Glavni in odgovorni urednik

MILAN POGACNIK

Naslov uredništva in uprave: Ljubljana, Dalmatinova ul. 4, poštini predal 813/VL 316-695, uredništva 316-672, 316-695, 312-402 in 310-033, uprave 310-033. Račun pri Narodni banki v Ljubljani, št. NB 501-1-991, devizni račun pri Kreditni banki in hranilnici Ljubljana, št. 501-620-7-32000-10-3204-486. Poštomatna številka stane 50 N-par - 50 S-din - Narodna je četrtletna 6,50 N-din - 650 S-din - Polletna 12 N-din - 1300 S-din in letna 25 N-din - 2600 S-din - Rokopisov ne vračamo. Poštnina plačana v gotovini - Tisk in klistri CZP - Ljudske pravice - Ljubljana

vega antirefleksno vzvratno ogledalo

Omogoča pregled v območju mrtvega kota vozila in preprečuje bleščanje dolgih luči

POKONGRESNA DEJAVNOST NOVOMEŠKIH SINDIKATOV

DO KONCA LETA
ŠE VELIKO NALOG

Novomeški sindikati so kljub počitniškemu razpoloženju tudi v teh poletnih mesecih delavni. Na zadnji seji predsedstva občinskega sindikalnega sveta, bila je ob koncu minulega meseca, so sprejeli program pokongresne dejavnosti in program dela občinskega sindikalnega sveta do konca letošnjega leta.

Program pokongresne dejavnosti predvideva, da bodo že v teh dnevih v Novem mestu, Dolenjskih Toplicah, Mirni peči, Straži, Sentjerneju, Smarješkem Toplicah in v Žužemberku sektorska posvetovanja vodstev sindikalnih organizacij iz omenjenih krajevskih središč. Na teh posvetovanjih bodo člani predsedstva občinskega sveta informirali vodstva sindikalnih organizacij o poteku minulega VI. kongresa ZSJ in o njegovih stališčih do posameznih aktualnih vprašanj v našem gospodarskem in družbenem življenju. Prav tako se bodo pogovorili o nadaljnjem informiranju vsega članstva o kongresnih dokumentih in o statutu ZSJ, dogovorili se bodo za konkretne programe pokongresne dejavnosti v samih sindikalnih podružnicah ter o kadrovskih in vsebinskih priporočilih na bližnje občne zборе sindikalnih podružnic v delovnih organizacijah. Na vseh omenjenih posvetovanjih bodo sodelovali tudi delegati VI. kongresa jugoslovanskih sindikatov iz novomeške občine.

Prav tako predvideva program pokongresne dejavnosti novomeških sindikatov še sejo plenarna občinskega sindikalnega sveta, na kateri bodo razpravljali o vsebini kongresnih dokumentov in se dogovorili za

njihovo uresničevanje. V pokongresno aktivnost bodo vključili tudi strokovne odbore in komisije občinskega sindikalnega sveta, pri konkretnem delu pa bodo sindikati upoštevali in si prizadevali dosledno uveljaviti tudi smernice zadnjega CK ZKJ.

Preostala dejavnost novomeških sindikatov do konca letošnjega leta pa bo razen pokongresne dejavnosti in priprav na občne zборе sindikalnih podružnic zajela še obravnavo letošnjih gospodarskih gibanj v občini. Pri tem bodo posvetili posebno pozornost produktivnosti, izvozu, zaposlovanju, delitvi dohodka in ukrepom, ki vplivajo na spremenjene pogoje gospodarjenja. V predsedstvu in plenumu bodo razen tega razpravljali še o kulturnem življenju in problematiki kulturno-prosvetne dejavnosti v občini ter o prehodu na nov delovni čas.

Strokovni odbor storitvenih dejavnosti se bo med drugim ponovno zavezal za vključevanje v sindikat delavcev, ki so zaposleni pri zasebnih delodajalcih. Strokovni odbor za industrijo in rudarstvo bo ocenil dejavnost delavcev novomeške tovarne ravnega stekla INIS ob uvedbi stečajnega postopka, storitveni odbor družbenih dejavnosti pa

bo organiziral razpravo o izvajanju stališč v zvezi s financiranjem šolstva in ocenil uresničevanje stališč, sprejetih na zadnjem plenumu republiškega sindikalnega sveta, ter načel razpravo o nadaljnji reorganizaciji zdravstvene službe v občinskem in medobčinskem merilu.

Iz dela komisij pri občinskem sindikalnem svetu pa naj omenimo, da bo kadrovska komisija obravnavala predvsem problematiko v zvezi z bližnjimi občnimi zbori sindikalnih podružnic v delovnih organizacijah. Pri tem naj bi se komisija bolj povezala s kadrovskimi komisijami pri drugih družbenopolitičnih organizacijah v občini, saj takega sodelovanja doslej ni bilo.

Komisija za samoupravljanje bo proučila možnosti za organizacijo seminarja za vodstva samoupravnih organov in začela s pripravami na konferenco samoupraviteljev. S pomočjo analitične skupine pri novomeških družbeno političnih organizacijah bo pripravila še analizo o dejavnosti samoupravnih organov in vplivu le-tih na odločanje v kolektivih. Komisija za gospodarstvo se bo posvetila predvsem pripravi materiala za sejo plenuma o letošnjih gospodarskih gibanjih v občini, komisija za delavske športne igre pa bo nadaljevala z jesenskimi delom iger, ki se bodo zaključile za občinski praznik, ter pripravila program za izvedbo zimskih delavskih športnih iger.

R. Š.

Pravna posvetovalnica DE

● VPRAŠANJE:

Pričakujem otroka in kmalu bom nastopila porodniški dopust. Rada bi vedela, kakšno nadomestilo osebnega dohodka bom prejela v času porodniškega dopusta. Problem je namreč v tem, da smo v podjetju šest mesecev v lanskem letu prejeli minimalni osebni dohodek po 150 N-dinarjev mesečno. V podjetju so nam sicer govorili, da je to le začasno in so nam vsak mesec dajali obračunske liste, izplačevali pa so nam le minimalni osebni dohodek. Od septembra dalje pa spet prejemo normalne dohodke. V podjetju so mi povedali, da mi bodo obračunali nadomestilo za čas porodniškega dopusta na podlagi povprečja osebnega dohodka v lanskem letu. Mnenja sem, da to ni pravilno, ker sem glede na to, da smo šest mesecev prejeli minimalni osebni dohodek oškodovana, prav tako pa tudi menim, da bi mi morali obračunati nadomestilo osebnega dohodka na podlagi povprečja v letu, preden nastopim porodniški dopust, in ne na podlagi povprečja v prejšnjem soledarskem letu. V. G. — TRBOVLJE

ODGOVOR

Člen 55 temeljnega zakona o zdravstvenem zavarovanju določa, da se osnova za nadomestilo za čas porodniškega dopusta izračuna iz povprečnega osebnega dohodka, ki ga je zavarovalec prejel preteklo leto in je njegov znesek dokončno ugotovljen pri delitvi osebnega dohodka po zaključnem računu delovne organizacije za to leto. To pomeni, da vam pripada nadomestilo na podlagi povprečnega osebnega dohodka, ki ste ga prejeli v letu 1967. Seveda pa je pri tem potrebno upoštevati, kolikšen je bil vaš osebni dohodek po zaključnem računu vašega podjetja. Delavec med letom namreč prejema le akontacijo osebnega dohodka in šele na podlagi zaključnega računa se dokončno določi njegov osebni dohodek za to leto. Če pa podjetje ni ustvarilo več sredstev, kot je vam in drugim delavcem na podlagi zaključnega računa izplačalo, potem bo vaše nadomestilo izračunano le na podlagi minimalnega osebnega dohodka v prvih šestih mesecih in osebnega dohodka, ki ste ga prejeli v drugih šestih mesecih lanskega leta. Vsekakor bo nadomestilo glede na to, da ste imeli šest mesecev minimalni osebni dohodek, precej nizko. Pri tem pa je treba upoštevati, da je podjetje tisti čas, ko ste prejeli minimalni osebni dohodek, plačevalo prispevke za socialno zavarovanje glede na ta minimalni osebni dohodek in ne na vaš osebni dohodek, ki bi vam pripadal, če bi podjetje uspešno poslovalo.

M. STUPAN

● VPRAŠANJE:

Komisija za ugotavljanje kršitev delovnih dolžnosti me je zastavila ter na podlagi mojega zaslivanja in zaslivanja predpostavljene vodje, predlagala delavskemu svetu, da izreče kazen izključitve iz delovne skupnosti. Ko je delavski svet razpravljal o predlogu komisije, nisem bil s posebnim vabilom vabilen na

sejo delavskega sveta, temveč je bilo le na oglasni deski v podjetju objavljeno, da bo tistega dne seja delavskega sveta z dnevnim redom, pri katerem je bila 5. točka sklepanje o predlogu komisije za mojo izključitev.

Ker me tri dni ni bilo v podjetju, nisem vedel za to sejo in se je tudi nisem udeležil. Po mojem mnenju bi me moralo podjetje s posebnim pismenim vabilom vabiti na sejo, na kateri je delavski svet razpravljal o moji izključitvi.

K. V. — LJUBLJANA

ODGOVOR

Člen 121 temeljnega zakona o delovnih razmerjih določa, da ima delavec pravico biti navzoč na sestanku vsakega organa upravljanja, kadar se odloča o njegovi pravici ali dolžnosti v delovni organizaciji. Zakon ne določa, da bi moralo biti vabilo na tako sejo v vsakem primeru pismeno in osebno. Vsekakor pa je nujno, da je delavec o takem sestanku obveščen, ker je le na takšen način zaščiten njegova pravica, da se lahko sestanek, na katerem se razpravlja o njem, udeleži. Glede na to, da ste bili odsotni, bi moral delavski svet to upoštevati in razpravo o vašem primeru preložiti, če bi seveda ugotovili, da ste izostali iz upravičenih razlogov in da za dnevni red seje niste mogli zvedeti. Če pa je delavski svet sprejel sklep o vaši izključitvi kljub temu, da niste bili obveščeni o seji delavskega sveta, lahko s tožbo pri pristojnem sodišču izpodbijate veljavnost sklepa o izključitvi. Seveda pa le to, da niste bili povabljeni na sejo delavskega sveta na predpisan način, še ne pomeni, da je ta sklep tudi nujno nezakonit in da ga bo sodišče razveljavilo. Člen 125 TZDR namreč določa, da tedaj, kadar se s tožbo izpodbija dokončna odločba zaradi kršitve postopka, sodišče izreče za neveljavno to odločbo le tedaj, če ugotovi, da gre za kršitev, ki je bistveno vplivala na zakonitost odločbe.

Glede na to, da ste bili pred komisijo zaslišani in da ste imeli možnost obrambe, v vašem primeru ni nujno, da bi sodišče zaradi tega, ker vas niso povabili na sestanek delavskega sveta, razsodilo, da je to takšna kršitev postopka, ki je bistveno vplivala na zakonitost sklepa o izključitvi.

M. STUPAN

KUPON za pravno
posvetovalnico DE

... v jugoslovanskih sindikatih

Centralni
svetSistematično
sodelovanje

Ob koncu minulega tedna sta se sestala na skupno sejo zvezni izvršni svet in predsedstvo Sveta Zveze sindikatov Jugoslavije, seje pa se je udeležil predsednik Zvezne skupščine Milentije Popović. Osrednja tema tega sestanka pa je bil dogovor o skupnem angažiranju in sodelovanju pri reševanju aktualnih in dolgoročnih problemov nadaljnjega uresničevanja gospodarske in družbene reforme. Oba sveta sta se dogovorila, da bosta v prihodnje sistematično krepila medsebojno neposredno in dolgoročno sodelovanje. To sodelovanje pa se bo kot oblika dogovarjanja v družbi prilagajalo konkretnim potrebam, da bi tako hitreje in ustrežneje reševali probleme nadaljnjega družbeno-ekonomskega razvoja.

Predstavniki obeh svetov so se na tej skupni seji med drugimi tudi dogovorili, da se pri izdelavi zaključkov o realizaciji srednjeročnega programa razvoja in opredeljevanja konkretnih ukrepov ekonomske politike za prihodnje leto upoštevajo stališča VI. kongresa ZSJ ter stališča v razpravi, ki jo bodo ob tem organizirali sindikati. Kar zadeva problematiko zaposlovanja, so predstavniki obeh svetov soglasno izrazili mnenje, da je potrebno zagotoviti konkretne ukrepe in akcije za porast zaposlovanja v družbenem sektorju. Pripravlja se tudi že analiza o realnem obsegu nezaposlenosti, na osnovi katere naj bi se tudi opredelil pojem nezaposlenosti v naših razmerah. Proučili naj bi tudi problematiko v zvezi z zaposlovanjem naših delavcev v tujini in ustanovili posebno koordinacijsko telo za ta vprašanja. Predstavniki sindikatov in vlade pa so se še sporazumeli, da bodo skupaj obravnavali nekatere najpomembnejše probleme s področja življenjskega standarda in pospešili znanstveno raziskovalno delo na tem področju. Posebna pozornost obeh organov pa bo posvečena problemom s področja pokojniškega zavarovanja, skupno in ob sodelovanju drugih zainteresiranih delavnikov bosta zvezni izvršni svet in Svet ZSJ proučila vse aspekte zahteve za skrajšanje delovne dobe in jih nato posredovala v javno razpravo. Posebno pozornost so predstavniki obeh organov posvetili tudi sodelovanju pri reševanju stanovanjske problematike in še številnih drugih prečih problemih, kot so, denimo, integracijski procesi, uveljavljanje zakona o formiranju in delitvi dohodka in drugo.

Nasprotujejo tisti,
ki že imajo

Srbija

Obrat družbene prehrane ima od 69 delovnih organizacij v pirotski komuni le šest delovnih kolektivov. V teh obratih družbene prehrane se zdaj hrani kakih 3200 delavcev ali polovica vseh zaposlenih v delovnih organizacijah te občine. Vendar pa v Pirotu ugotavljajo, da v nekaterih delovnih organizacijah obrati družbene prehrane ne izpolnjujejo niti osnovnih higiensko-sanitarnih pogojev in da zaposlujejo nestrokovno kader. Tako je na primer od 54 delavcev, kolikor jih je zaposlenih v obratih družbene prehrane, le 15 strokovno usposobljenih za dela, ki jih opravljajo. Tudi oprema in kapacitete niso dovolj izkoriščene. Dejanske ekonomske cene hrane v teh obratih so relativno visoke, kvaliteta hrane pa ne ustreza. Samo v devetih mesecih minulega leta so tako delovne organizacije namenile iz skladov skupne porabe približno devet in pol milijonov N-dinarjev za pokritje stroškov obratov družbene prehrane.

Ti podatki so bili tudi neposreden povod za pobudo občinskega sindikalnega sveta v Pirotu in sveta delovnih skupnosti tamkajšnje občinske skupščine o ustanovitvi industrijske kuhinje. Analize namreč potrjujejo, da bi v tem primeru lahko zagotovili veliko večji izbor hrane ob znatno nižjih cenah, kot jih nudijo klasični obrati družbene prehrane. Razen tega pa bi taka industrijska kuhinja rešila tudi problem prehrane v manjših delovnih organizacijah, v ustanovah, šolah.

Pobuda sindikatov in sveta delovnih skupnosti pa je naletela na gluha ušesa pri delavcih pirotke komune — pravzaprav pri delavcih tistih kolektivov, ki že imajo svoje obrate družbene prehrane. Tako je veliko vprašanje, ali bo prišlo do gradnje te industrijske kuhinje, pa čeprav vsi izračuni govorijo v prid takšni investiciji v družbeni standard.

Hrvatska

Zasnovali so skupen
delovni program

Za Mostar je značilna skupna politična aktivnost družbeno-političnih organizacij pri uveljavljanju smernic CK ZKJ in stališč VI. kongresa ZSJ. Občinski sindikalni svet, občinska konferenca SZDL in občinski komite Zveze komunistov pa so izoblikovali tudi skupen akcijski program. Le-ta obsega kratkoročne in dolgoročne naloge. Med prve naloge uvrščajo zmanjšanje ali celo preprečitev honorarnega in nadurnega dela, povečanje osebnih dohodkov delavcev, ki prejema manj kot 400 N-dinarjev mesečnega dohodka, odprava anomalij in nepravilnosti v davčni politiki in stanovanjski politiki. Med dolgoročne naloge pa so družbeno-politične organizacije mostarske občine uvrstile: izvajanje reforme, nadaljnji razvoj samoupravljanja, izpolnjevanje sistemov delitve, zaposlovanje, krepitev družbenega nadzora in kontrole.

Spričo tega, da so tokrat vse družbeno-politične organizacije v mostarski komuni začele skupno razreševati nekatere aktualne probleme, pričakujejo, da bodo tudi uspehi veliko večji, kot so bili doslej, ko so se posamezne organizacije same in osamljene spoprijemale z njimi.

Če bi bile obljube zidaki

Ljubljanski požarnovarnostni organi bi imeli kaj videti, če bi se povzpeli na podstrešje vile, ki jo zaseda Centralna tehnična knjižnica. Prostor je zabasan s skladovnicami strokovnih knjig in revij, ki so morale na knjižnih, policijskih odstopiti prostor novejšim izdajam.

Tu in tam pa obiskovalci knjižnice še uprašajo po kaki knjigi iz podstrešnega depoja, dobe pa jo šele naslednji dan.

»Včasih porabimo več ur, preden se na podstrešju dokopljemo do zaželenih knjig,« je potožil knjižničar Bojan Možina. »Cele skladovnice je treba prestaviti.«

Utesnjenost pa je prizadela tudi obiskovalce. Do nedavne- ga je imela Centralna tehnična knjižnica posebno čitalnico za odrasle. Ne veliko, saj tudi tiste tri za študente niso ve- like, bila pa je le. Zdaj profe- sorji in inženirji, ki jih vedno

več zahaja v to knjižnico, po- sedajo kar med študenti.

»Oboji se slabo počutijo,« je dejal Možina. »Toda druge re- šitve ni bilo. Za nove knjige in revije je zmanjkalo prostora, čitalnico smo žrtvovali za- nje.« Potem je v šali nadalje- val: »Tisto o Ribničanih in nji- hovem širjenju cerkve veste? Če bi se jim posrečilo s hrb- ti razmakniti stene, bi jih pri- nas posnemali.«

»Že leta in leta se govori, da dobite primernejše prostore.«

»Res je. Če bi bile obljube zidaki, bi imela Centralna teh- nična knjižnica že krasno pala- cho. Obljubljeni so nam bili novi prostori na Trgu revolu- cije, pa še starih, večjih ne do- bimo. Če nas mestni svet še nekaj časa pusti na cedilu, se bomo morali odreči novitetam. Kam naj jih damo?«

»Brala sem, da dobite gim- nazijsko poslopje na Šubičevi. Iz tega ne bo nič?«

»Bomo videli. Preveč je bilo neizpolnenih obljub, da bi še na besede kaj dali. Tik pred- zdajci se štrna zmeša. Najbrž so drugi prosilci še potrebnej- ši.«

Toda z vidika vloge, ki jo ima Centralna tehnična knjiž- nica v modernizaciji našega gospodarstva in v strokovnem izpopolnjevanju našega raz- vojnega in operativnega kad- ra, je prostorni problem te ustanove zelo resen.

»Denarja za nakup strokov- nih novitet s področja tehnike imamo dovolj. Na tekočem smo z najnovejšo svetovno li- teraturo, kar strokovnjaki iz- podletijo vedno bolj izkoriščajo. Kurirji iz inštituta Borisa Ki- driča, Iskre in Litostroja so skoraj vsak dan pri nas z na- ročili.«

»Če revije in knjige sposo- jate ven, se pritisk na čital- nice ne povečuje,« pripomnim mimogrede.

»Dragih edicij ne pustimo iz- hiše, Revija Chemical Ab- stract, na primer, nas stane letno kakih 1000 dolarjev. Pre- draga je, da bi jo posojali iz- ven hiše. V čitalnici pa jo la- hko vsakdo prebira. In takšnih publikacij je veliko. V ome- njeni reviji so objavljeni ke- mijski patenti, ki so za naše strokovnjake z univerze in iz gospodarstva zelo zanimivi, kar je videti tudi po bralcih,« je pojasnil knjižničar Možina.

V poletnih dneh, ko odidejo študentje na počitnice, se na- val na Centralno tehnično knjižnico zmanjša. Pred vrati pa je jesen...

»Je to vaš edini problem?«

»Skoraj bi rekel. Ali vsaj naj- večji. Dokumentacijsko službo smo tako uredili, da imamo ja- sen pregled nad celotno stro- kovno literaturo s področja tehnike, kolikor je je v Jugos- laviji — tudi v posameznih podjetjih — vsake pol leta iz-

dajamo knjigo novitet, ki jo prejema vsi zainteresenti. Če prosilec ne moremo sposo- diti zaželenih strokovnih knjig, jih vsaj obvestimo, kje jih la- hko dobe. To pa je, mislim, že veliko. Toda o tem naj vam več povedo naši dokumentari- sti. Veliko truda so vložili, uspehi pa so le. Se tole bi rad dodal: če bi naše veselje do dela in naš trud zadoščala, bi našo knjižnico že davno pre- selili v večje in primernejše prostore.«

MARIOLA KOBAL

PODOBE NAŠEGA ČASA

— Jasno, da sem! Zakaj bi pa ne bil?

— Močno si se spremenil.

— Postaral?

— Ne bi rekel. Bolj možat si kot pred leti. Si prišel domov na dopust ali si službeno tu? No, kaj sprašujem, saj vem da ti tako ne hodiš k nam na dopust, kaj? Kozarček ga bo- va, ali ne? Kakšnega piješ? Francka!

— Belega! Ampak jaz pla- čam...

— Tiho! Kaj te nisem jaz prvi ugledal? Ne boš se me zdaj kar tako znebil, ne! Dva- krat belega, Francka! Kaj pra- viš, da te je prineslo?

— Če sem iskren — potreba po spremembi. Bova sedla, ne? Veš, v Ljubljani je vsak dan bolj soparno, povrh pa še te maratonske seje...

— Maratonske, praviš? Hu- do, hudo imeniten si postal po tistih časih, odkar sva v dru- gem odru...

— Na, zdaj pa še ti! Lepo te prosim, ne začnjenj še ti. Da, drugi odred, zakaj ne, am- pak to je že zdavnaj minilo, zdaj so drugi problemi. Vino pa ni slabo...

— Oho, to si pa hitro opra- vil. Francka!

— Kaj sem že hotel reči? Aha, problemi. Ti ne veš, ka- ko sit sem pisarne. Večkrat me

Pri kozarcu

prime, da bi vse pustil in šel. Vsek da isti obrazi in ista pesem: »Tovariš šef, prosim, če tu podpisate, prosim, če pregledate ta elaborat, pro- sim, če... Pa kaj, ko mi manjka let. Nič dvojnih ni- mam.

— Francka!

— Veš, Jože in Peter sta mi rekla, da bi šla podpisat, jaz pa, saj me poznaš. Zdaj pa je prekasno...

— Francka!

— Vidiš, tako človek dan in noč gara, izgoreva v delu, če hočeš, pa zakaj?

— Ondan sem prebral v časopisu tvoj govor. Rekel si: »Za neposrednega proizvajal- ca.«

— Jasno, za koga drugega naj bi?

— Ne zase?

— Veš kaj! Če bi mi to kdo drug rekel, ne ti, bi vstal in šel! No, kaj pa imam, da te tako bode v oči. Misliš hišo, avto, weekend. No ja, ampak vse je še na kredo.

— Po koliko pa odplačuješ?

— Ze vem, na kaj meriš, pa nisem špekuliral, ne. Kdo je pa takrat vedel, da bo vred- nost dinarja tako hitro pada- la. Zakaj pa ti nisi vzel kre- dita?

— Na kaj? Na svojo plačo?

— Niso mi ga dali!

— Jaz ti zdaj ne morem po- magati. Imel sem priložnost in izkoristil sem jo. Lahko pa bi se tudi drugače izteklo.

— Jaz pa nisem imel prilož- nosti. Večina ljudi je ni ime- la. Pa pustiva to. Zadnjič, ko sem bral tvoj govor, sem skle- nil, da te bom ob prvi prilož- nosti vprašal, kaj si mislil s tem, ko si rekel, da niso prob- lem ljudje z visokimi dohodki, ampak da so problem tisti s štirideset ali petdeset tisoč na mesec. Kaj si mislil?

— Tisto, kar sem rekel. Mi vsi se zaganjamo v tiste, ki veliko zaslužijo, hkrati pa po- zablamo na tiste, ki komaj shajajo s plačo. Mislim, da je treba tako postaviti stvari.

— Okrepiti je torej treba skrb za delovnega človeka z najnižjimi dohodki, če sem te prav razumel?

— Ja, okrepiti je treba skrb.

— Francka, koliko?

— Skupaj?

— Ja! Ne sreča človek vsak dan soborca iz drugega odre- da na takem položaju.

— Lahko bi tudi jaz. Opro- sti, nisem te vprašal, kako ti gre. Lahko kaj uredim zate?

— Nikar, Janez. Nisem prob- lem, kot praviš ti za tiste pod- petdesetimi. Okrog šestdeset jih potegnem na mesec. Kar gre za silo.

VINKO BLATNIK

DOPIŠNIKI POROČAJO

● SKOFJA LOKA

Prilavljajo krvodajalsko akcijo

Občinski odbor RK v Skofji Loki bo tudi letos organiziral krvodajalsko akcijo, in sicer 1. in 2. avgusta v Železnikih, 6. in 7. avgusta v Gorenji vasi, 8. in 9. avgusta pa v Skofji Loki. Predvidevajo, da se bo krvodajalske akcije udeležilo kakih 1500 občanov. Občinski odbor RK v Skofji Loki pa je ob pozivu na čimvečjo udeležbo v tej humani akciji pozval tudi vse delovne organizacije, naj delavce z dela prostim plačanim dnevom spodbude, da bi se v čimvečjem številu akcije udeležili. S. J.

● CELJE

Spet primanjkljaj v skladih zdravstvenega zavarovanja

V Celju so v letošnjem letu izračunali, da znaša primanjkljaj v skladu zdravstvenega zavarovanja delavcev komunalne skup- nosti Celje 336 milijonov starih dinarjev. Primanjkljaj je sicer znatno manjši od lanskega. — približno za 100 milijonov starih dinarjev — toda kljub temu je še zdaj očitno, da ga z rednimi dohodki do konca leta ne bo mogoče izravnati.

Medtem ko so prejšnja leta v Celju ugotavljali, da so pri- manjkljaje povzročili v glavnem preseženi izdatki, je letos več kot polovica primanjkljaja nastala zaradi premajhnih dohodkov. Osnovni prispevek, ki ga zaposleni plačujejo od svojih osebnih dohodkov, je namreč odvisen od doseženih osebnih dohodkov. Leti pa so v letošnjem prvem polletju precej manjši, kot pa je bilo planirano. Skoraj vse večje delovne organizacije na ob- močju celjske komunalne skupnosti zdravstvenega zavarovanja, tako na primer EMO, Cinkarna, Železarna Store, Metka, Kova- ška industrija Zreče, niso realizirale plana osebnih dohodkov. Osebnih dohodki bodo sicer porasli do konca leta, vendar v celjs- kem zavodu s tem porastom ne upajo pokriti primanjkljaja. Zato bo bržčas treba že na jesen razpravljati o uvedbi izrednega prispevka za zdravstveno zavarovanje.

● ZAGORJE

Novo otroško igrišče

Na pobudo krajevne skupnosti Zagorje-center bodo že v bliž- nji prihodnosti začeli graditi v mestu novo otroško igrišče. Krajevna skupnost je že poskrbela za načrte, predvidena vred- nost del pa znaša 70.000 novih dinarjev. V krajevni skupnosti pa mislijo, da bi s sodelovanjem prebivalcev naselja, kjer bo stalo novo otroško igrišče, opravili vsa dela za polovično ceno. Na igrišču nameravajo zgraditi prostore za mali nogomet, od- bojko, košarko, nekaj peskovnikov in več drugih naprav. Na igrišču žele zgraditi tudi zaprt prostor za upokojece. V krajev- ni skupnosti predvidevajo, da naj bi novo igrišče izročili nje- govemu namenu najkasneje prihodnjo pomlad. Del sredstev za to investicijo pa je že prispeval upravni odbor sklada za upo- rabo prispevkov mestnega zemljišča. —m

● NOVO MESTO

Stroški za zdravila naraščajo

Na zadnji seji izvršnega odbora skupštine skupnosti komu- nalne skupnosti socialnega zavarovanja delavcev v Novem mestu so obravnavali poslovanje sklada zdravstvenega zava- rovanja v prvem polletju letos. Polletni obračun pa je pokazal, da je imel sklad za 1.365.000 novih dinarjev primanjkljaja. Dohodki sklada v polletju zaostajajo za dobrih 460.000 novih dinarjev, za predvidevanji pa zaostajajo za 1,36 odstotka. Iz- datki so v prvem polletju letos za 2,84 odstotka presegli pre- videvanja: najmočnejše preokračanje polletnega načrta sklada so v Novem mestu ugotovili pri izdatkih za zdravila, in sicer za 14,5 odstotka. Pri tem je zanimivo, da se je poraba zdravil v polletju letos in v primerjavi s polletjem minulega leta si- cer zmanjšala za 18 odstotkov, zavoljo poraslih cen zdravil pa se je vrednostno povečala za 12 odstotkov. V Novem mestu so tudi ugotovili, da se je letos povprečna cena zdravila povečala kar za 54,6 odstotka. Stroški za bolnišnično zdravljenje za 9 odstot- kov presegajo letošnja planska predvidevanja, za 17 odstotkov pa so višji od doseženih stroškov v prvem polletju minulega leta. Izvršni odbor novomeške skupštine komunalne skupnosti socialnega zavarovanja pa vendarle meni, da bi bilo možno z zmanjšanjem izdatkov za zdravila in za bolnišnično zdravlje- nje ter s poostreno izterjavo vseh prispevkov do konca leta primanjkljaj še pokriti. R. S.

● PTUJ

Letovanje slabotnih otrok

Kljub dokajšnjim finančnim težavam je tudi letos uspelo društvu prijateljev mladine organizirati letovanje slabotnih otrok ptujske komunne. Ti otroci so letovali v počitniškem domu občins- ke počitniške skupnosti v Biogradu na moru. V domu je letos letovalo v petih izmenah vsake po 50 otrok. Sredstva za leto- vanje teh otrok pa so prispevale občinska skupščina, občinski odbor RK, nekaj sredstev pa so prispevali tudi starši, ki so to zmogli. F. H.

TOKRAT NISO POPUSTILI

(Nadaljevanje s 1. strani)

deževjem in v zimskem času so že večkrat spremenili. Pred leti je veljalo, da gozdni delavci ne odidejo na delovišče pri minus 15 stopinj ali če zapade več kot 30 cm snega. Ker je o obojem razsajalo operativno vodstvo delovišč, so se večkrat skalili medsebojni odnosi. Naslednji pravilnik je bil za delavce ve- liko ugodnejši, podražil pa je sečnjo za 50 odstotkov, medtem ko sedanji priznava na podlagi petletnih izkušenj za vsak me- sec od novembra do aprila ne- kajdnevni izpad, znižane pa so za ta čas tudi norme za največ 20 odstotkov.

Nad tem pravilnikom se pri- tožujejo samo Jurščani.

Da ne gre za diskriminacijo neposrednih proizvajalcev, je po mnenju vodstva podjetja raz- vidno tudi iz osebnih dohodkov. V zadnjih treh letih so njihovi osebni dohodki porasli povprečno za 34.000 starih dinarjev in so znašali po posameznih obra- tih lani: 99.000, 78.000 in celo 103.000 starih dinarjev.

Pridni delavci se tudi ne pri- tožujejo nad sedanjim odmer- janjem terenskega dodatka. Pri visoki produktivnosti se nam- reč terenski dodatek proizvod- nih delavcev izenači ali celo preseže terenski dodatek opera- tivnega vodstva in potentakem trditve, da so seki skoraj za polovico prikrajšani, velja samo za slabe delavce.

SAMOUPRAVLJANJE NI SAMO PRAVICA, AMPAK TUDI DOLŽNOST

Zbrani so demantirali izjavo Jurščanov, češ da je v delav- skem svetu le pet ali šest nepo- srednih proizvajalcev. Po nji- hovem mnenju, s katerim pa se delegacija gozdnih delavcev iz Jurš ni strinjala, so neposred- ni proizvajalci tudi revirni vod- je in predelavci ter zasebni kmetje. Skupaj s temi se šte- vilo neposrednih proizvajalcev v delavskem svetu poveča na 15 članov.

Volitve so demokratične, saj delegate izbirajo sindikalne po- družnice.

Samoupravnih pravic gozdnih delavcem nihče ne krni. Njihove predloge, naj jih dajo na sindikalni ali na samoupr- avnih sestankih, osrednje samoupravno vodstvo vedno pro- uči — samoupravna dokumen- tacija vsebuje skrbno sestavlje- ne seje zapisnike obratnih de- lavskih svetov in sindikalnih podružnic z vsemi pomembnej- šimi sugestijami in kritiko — in vse, kar je pozitivnega in umestnega, upošteva pri svojih odločitvah. Pomankljivo je le to, da upravljavcem ne poja- snijo, zakaj nekaterih njihovih predlogov niso upoštevali.

Vodstvo podjetja se trudi, da bi bili neposredni proizvajalci dobro informirani o dogajanju v kolektivu in da bi notranjo zakonodajo poznali. Med člane kolektiva je razdelilo, na pri- mer, 300 izvodov statuta pod- jetja, vsak novi pravilnik pa je objavljen v glasilu podjetja. Ni pa nikogar mogoče prisiliti, da glasilo podjetja redno prebira in se z objavljenimi pravilniki dobro seznani. Toda — samo- upravljanje ni samo pravica,

ampak obenem tudi dolžnost...

Vendar so to že podrobnosti, ki jih bo posebna komisija upravnega odbora skupaj z več- jimi problemi proučila in zah- teve Jurščanov ter ostalo do- kazno gradivo predložila de- lavskemu svetu v razsojo. Tov. Globačnik pa je v imenu RO delavcev industrije in rudarstva poudaril, da se bo sindikalno vodstvo odločno uprlo kakrš-

nimkoli disciplinskim sankci- jam zaradi pritožb gozdnih delavcev iz Jurš, kajti po sta- tutu sindikatov ima vsak, ki se čuti oškodovanega, pravico do pritožbe. Prikriti notranji kon- flikti, ki ostanejo neraziskani, pogosto povzročajo hujeje in ne- prijetnejše revolte, kot pa so pismene pritožbe raznim orga- nom.

MARIOLA KOBAL

DVE PLATI jurščanske medalje

Več kot osemurna razprava, v kateri so njeni udeleženci z vseh strani pretehtali pritožbe gozdnih delavcev iz Jurš zaradi razmer v GG Postojna, je poka- zala, da je večina teh pritožb na zelo trhljih nogah in da so nekateri problemi, ki v tem kolektivu zares še niso popol- noma razrešeni, takšnega zna- čaja, da jih ta kolektiv lahko razreši sam, brez intervencij od- zunaj. Seveda pa samo pod po- gojem, da vsi zainteresirani po- kažejo dobro voljo in pripravl- lenost, da poslušajo tudi argu- mente, ki se razlikujejo od nji- hovega lastnega mnenja.

Uprava GG Postojna je sku- paj s samoupravnimi organi te- ga podjetja upravičeno lahko ponosna na mnoge rezultate skupnega dela. To velja za go- spodarjenje nasploh pa tudi za samoupravne akte in za stalno, organizirano prizadevanje, da se članom tega velikega delovnega kolektiva dajo v roke vsi po- datki, za katere so zainteresira- ni kot samoupravljalci. Poseben vtis na vsakogar, ki si poskuša ustvariti mnenje o razmerah v GG Postojna, pa vsekakor na- redita strokovnost in vsestranska pretehtanost raznih odločitev, ki sta odraz dejstva, da temu ko- lektivu zares ne manjka dob- rih, visoko kvalificiranih stro- kovnjakov.

Zakaj torej vseeno mnenje skupine sekačev iz Jurš, da so prikrajšani v svojih pravicah, da se jim na različne načine dela krivica?

Pri tem mnenju so predstavi- niki Jurš ostali tudi na ome- njenem sestanku, čeprav je raz- prava vedno bolj očitno dokazo- vala, da nimajo prav oziroma da so stvari, za katere se po- tegujejo, večkrat v nasprotju z interesom kolektiva kot celote, da varčuje povsod, kjer se lahko kaj privarčuje, in da spodbuja in nagraduje predvsem tiste čla- ne kolektiva, ki veliko in dobro delajo.

Razprava je pokazala, da Jurščani niso seznanjeni z neka- terimi prizadevanji GG Postoj- na in da ne poznajo vseh aktov njihovih samoupravnih organov, čeprav so vsi ti akti in odločitve objavljeni v »Gozdnem gospo- darju«, glasilu njihovega kolek- tiva. Menim, da je prav tu tudi vzrok raznih nesporazumov, do katerih prihaja med Jurščani in upravnim in samoupravnim vodstvom GG Postojna.

Zato, ker niso dobro infor- mirani o tem, kar bi morali

vedeti, Jurščani iskreno verja- mejo, da se jim dogajajo krivi- ce — in to tudi povedo, svoje trditve pa argumentirajo seveda tako, kot menijo, da je prav. Če bi kot samoupravljalci pokazali več volje, da se seznajajo s samoupravnimi akti in politiko svojega kolektiva, potem zelo verjetno tudi ne bi bilo vzroka, da se čutilo prizadete in da na vseh straneh iščejo svoje »pra- vice«, namesto da bi se o svojih problemih pomislili predvsem v krogu lastnega podjetja.

Z druge strani pa menim, da bi bilo marsikaj, kar je sedaj v GG Postojna še nerazčiščeno — vsaj kar zadeva Jurščane — zelo hitro postavljeno na svoje me- sto, če bi predstavniki vodstva tega kolektiva poskusili v večji meri kot do sedaj navezati osebne stike z Jurščani in če bi z njimi iz oči v oči, v neposred- nem pogovoru odstranjevali različne dvome in sumničenja, ki so večinoma neutemeljeni, ki pa vendarle tlijo in povzročajo konfliktno situacijo. Dejstvo je namreč, da Jurščani dvomijo tako rekoč v vse, kar se dogaja pri njih, in da jim očitno tudi informacije, ki jih o dogajanjih v GG Postojna dobivajo v »Gozdnem gospodarju«, niso do- volj bodisi zaradi tega, ker ga ne boro, bodisi zaradi tega, ker jim ne verjamejo, s papirjem pa pač ne morejo razpravljati.

Kaže tudi, da naš tehnik v primeru Jurš ni odigral tiste vloge, ki si jo je zadal: informi- rati bralce tako, da bodo o vsem dobili objektivno sliko, hkrati pa težiti k temu, da po svojih močeh prispevamo k pravilnim rešitvam raznih problemov. S tem, da je naša sodelavka Ma- riola Kobal informirala naše bralce samo o stališčih ene stra- ni (Jurščanov) in jim takoj dala vso podporo, ne da bi počakala, da se seznani tudi s stališči upravnega in samoupravnega vodstva GG Postojna, vsekakor ni prispevala k temu, da javnost dobi pravilno sliko o razmerah v tem gozdnem gospodarstvu. In dalje: s tem, da smo na obe plati »jurščanske medalje« po- gledali šele sedaj, ko so od prvega prispevka o razmerah v GG Postojna pretekli že trije tedni, smo po nepotrebnem pov- zročili različne probleme, zaradi česar se vsem prizadetim opra- vičujemo.

MILAN POGAČNIK, glavni urednik DE

ZA IN PROTI

»Šesti kongres Zveze sindikatov Jugoslavije zavzema politično stališče, da je potrebno do konca tega leta sprejeti zakon o skrajšanju delovnega staža od 40 na 35 let za moške in od 35 na 30 let za ženske ter za znižanje starostne meje od 60 na 55 let za moške in od 55 na 50 let za ženske.«

To stališče VI. kongresa doživlja v javnosti najrazličnejše razlage. V naslednjih številках našega lista jih bomo zapisali.

Tokrat smo prisluhnili delavcem nekaterih zasavskih kolektivov.

● **Mato Filipič**, direktor splošnega sektorja v tovarni elektroporcelana, Izlake:

Posvetoval sem se z delavci in po večini menijo, da je 40-letna delovna doba predolga. Vzdržljivost na delovnem mestu je seveda v veliki meri odvisna od delovnih razmer. V naši organizaciji nimamo zdravju škodljivih delovnih mest, z modernizacijo proizvodnje smo poskrbeli tudi za varnejše delo. Strokovnjaki so po našem naročilu testirali delovne razmere, temperature prilike, nasičenost zraka. Njihove ocene so zelo ugodne. Poleg neposrednih delovnih razmer se je izboljšal tudi življenjski standard, na primer prehrana med delom. Vse to se mi zdi izredno pomembno, ko tehtamo dolžino delovne dobe.

Bojimo pa se večjih denarnih obremenitev. Pri nas so prečni osebni dohodki nizki in znašajo komaj 600 N-dinarjev. Zato ne bi prenesli dodatnih dajatev.

● **Ivan Razpotnik**, obratovodja keramičnega obrata tovarne elektroporcelana Izlake:

Dva interesa se križata v razpravah o dolžini delovne dobe: osebni in družbeni. Če prisluhnemo prvemu, smo za skrajšano delovno dobo, če drugemu, se zavzemamo za 40-letno delovno dobo. Pri tehtanju mnenj bo moral odločiti zdrav razum, osebne interese pa bo potrebno prilagoditi skupnim možnostim. Povsem upravičeno pa se mi zdi, da izvajamo nekatera izredna napor na delovna mesta, na primer rudarje. Sam sem delal v jami in vem, kakšen napor terjajo rudarjevo delo.

● **Janko Pucelj**, direktor pripravljalnega sektorja v Strojnih tovarnah Trbovlje:

Delo v kovinskih stroki je po težini dela manj naporno in prenese daljšo delovno dobo, pogoj pa je, da strokovne službe organizirajo delo tako, da bi lahko najbolj smotno izkoristili delavčev kondicijo. V naši stroki porabi delavec skoraj tretjino delovne dobe za usposabljanje, drugo tretjino delovne dobe ustvarja s polno močjo, v tretjem obdobju prenaša izkušnje na mlajše in končno prepušča svoje delovne obveznosti mlajšim. Ta obdobja so za našo stroko značilna in nujno jih je potrebno upoštevati. Praktične izkušnje razvitih industrijskih delov to tudi potrjujejo.

● **Vladimir Sihur**, v. d. direktor kadrovskega oddelka Zasavski premogovniki Trbovlje:

Izkušnje kažejo, da velika večina delavcev, ki so delali v jami daljšo delovno dobo, oboli in jamskega dela ne more več opravljati. Mnogi elaborati dokazujejo, da je to problem vseh rudnikov. Najtežje pa je najti ustrezna delovna mesta, kjer bi izčrpani jamski delavci dočakali pokojnino. Z novo separacijo bo potrebnih pri nas 200 delavcev manj za delo na separaciji in s tem se bo problem premeščanja na lažja delovna mesta še bolj zaostril. Sami teh vprašanj ne bomo mogli rešiti. Pomagati nam bo morala predelovalna industrija.

Najtežje vprašanje so sredstva. Po moje bi morali ustanoviti v okviru republike poseben solidarnostni sklad za pokojnine delavcev, ki uživajo beneficirani delovni staž.

● **Franc Šipek**, elektroposlovodja v rudniku Trbovlje:

Kljub beneficirani delovni dobi naši rudarji ne odhajajo v pokoj z osnovnim poklicem. Zaradi izčrpanosti omagajo veliko prej. Pozneje so prizadeti pri osebnih dohodkih. Takim delavcem bi morali zagotoviti tudi poznejše osebni dohodek, kot so ga prejeli v svojih najboljših letih. Hkrati s tem pa bo potrebno dokončno uskladiti pokojnine. Krivične razlike v višini pokojnine so za našo dolino silno pereč problem.

● **Jože Skrinjar**, sekretar v Cementarni Trbovlje:

Predlog kongresa za skrajšanje delovne dobe so naši delavci pozdravili. Petintridesetletno delo v cementarni, v prahu, vročini in prepihu izčrpa in pušča posledice.

Naše ekonomske prilike seveda niso takšne, da bi si lahko na splošno privoščili skrajšano delovno dobo. Najbrž pa bi si pokojninski skladi pomagali, če bi zveza prevzela pokojnine za vojaške upokojence in za vse tiste, ki niso prispevali v pokojninske sklade.

Pri nas imamo večje število delavcev, ki jih je komisija predlagala dve, tri leta pred dopolnitvijo delovne dobe za invalidsko upokojeitev. Invalidskih upokojeitev pa se delavci branijo, ker bi dobivali nižje pokojnine. Če bi bilo mogoče kupiti delovna leta, sem prepričan, da bi naš kolektiv za bolehnne sodelavce to tudi storil.

● **Alfonz Besednjak**, ključavničar v mehanični delavnici in predsednik sindikalne organizacije v Cementarni Trbovlje:

Če dela delavec intenzivno 35 let, potem mislim, da je izrabil svoje moči in si zaslužil upokojeitev. Za najbolj občutljiva človeška vprašanja pa zmanjkuje denarja. Nisem pa tudi prepričan, da varčujemo na vseh področjih. Pred leti so bili skladi zdravstvenega in socialnega zavarovanja polni, toda rabili smo jih tudi za različne investicije. Prav gotovo reforma ni obubožala skladov pokojninskega zavarovanja.

Naša panoga niha med težko in predelovalno industrijo. Kljub modernizaciji je pri nas še vedno precej fizičnega dela. Če bi obšli obrate, bi videli, da so naši starejši delavci izčrpani. To je generacija, ki so ji vojna leta zapustila posledice. Nedvomno bo doraščajoča generacija veliko lažje premagovala delovne napore.

● **Oto Volaj**, steklar v notranjem obratu Steklarna Hrastnik:

Ne vem, če bo kateri steklar pri današnjem proizvodnem tempu dočakal 60 let starosti. Pred dvema mesecema smo, na primer, merili temperaturo ob peči, bilo je 67 stopinj C. Naš proizvodni postopek je tak, da moraš ves delovni čas zelo hiteti. Poleg tega nas zdelujejo velike vročinske razlike. Vsi steklarji se zavzemamo, da bi nam skrajšali delovno dobo.

● **Viktor Racki**, vodja kontrole gotovih izdelkov, Steklarna Hrastnik:

Sem za skrajšano delovno dobo, čeprav menim, da bi morali določiti v zakonu različne glede na težino dela posameznih poklicev in panog gospodarstva. V steklarstvu je težko, zdravju škodljivo delo, izredno visoke temperature in hitrost dela zapuščajo posledice. V zadnjih nekaj mesecih smo v kolektivu premestili 40 delavcev na invalidska delovna mesta. Stalno presehamo odstotek bolnih. Sredstva za krajšo delovno dobo bi morala zagotoviti gospodarstvo. Po mojem bi to tudi zmoglo.

I. VRHOVČAK

Novo veliko nagradno varčevanje za vlagatelje vseh vrst vezanih hranilnih vlog pri Kreditni banki Celje in njenih poslovnih enotah ter 111 poštah na njenem področju ● Vrednost nagrad nad 8.000.000 starih dinarjev ● Zrebanje v Slovenski Bistrici v mesecu novembru 1968

KREDITNA BANKA CELJE

Na 10 cicero

● ČRNOMELJ

Pred dnevi je bilo v Grib-ljah pri Črnomlju področno posvetovanje predstavnikov občinskih skupščin in občinskih konferenc SZDL iz Trebnjega, Novega mesta, Črnomlja in Metlike, ki so ga udeleženci posvetili problematiki štipendiranja nadarjene mladine. V daljši razpravi so temeljito pretrgli kadrovske politike v posameznih občinah in se v zaključkih zavzeli za formiranje posebnih skladov za štipendiranje mladih nadarjenih občanov, ki so do končali osemletko, nimajo pa materialnih možnosti, da bi nadaljevali šolanje.

● MARIBOR

V mariborski Elektrokovini je delavski svet podjetja podelil 15 sodelavcem posebne diplome kot priznanje za njihove dosežke na področju racionalizatorstva, novatorstva in izumiteljstva. Diplome so prejeli: inž. Franc Drozg, Ludvik Cotar, Branko Golob, Franc Žnidarič, Anton Palčau, Milan Petrič, Robert Podlipnik, Vili Prosenjak, Ivan Zuoder, Ivan Strahija, Albert Eisner, Mirko Florjan, Alojz Lončarič, Franc Tudič in Mirko Terbos.

● TOLMIN

V tolminski občini je več go-spodarskih organizacij pripravilo načrte za rekonstrukcijo. Med temi je tudi podjetje »Kreda« iz Serpenice, ki je že najelo bančno posojilo v višini 560 milijonov starih dinarjev. »Kreda« pa bo seveda v investiciji sodelovala tudi z lastnimi sredstvi. Po rekonstrukciji se bodo zmogljivosti podjetja povečale za približno štirikrat.

● MURSKA SOBOTA

V delovni skupnosti KIK Pomurka v Murski Soboti že nekaj let izdajajo svoje interno glasilo. Prejšnja leta so bile te informacije ciklostirane, z letošnjim letom pa je kombinat Pomurka svoj list bistveno razširil in ga začel izdajati v tiskani obliki. Organi upravljanja o kombinatu so namreč menili, da je treba tako delavce kombinata kot tudi kmetovalce-kooperante obširneje seznanjati z nalogami in z razmerami v kombinatu. Finančna sredstva za izdajanje glasila »Pomurka« so v celoti zagotovljena.

A. H.

● KIDRIČEVO

Pred nedavnim so samoupravni organi v Tovarni gline in aluminija sprejeli pravilnik o gradnji, nakupu in adaptaciji stanovanj. S tem so v podjetju vendarle sprejeli stališče, da s sredstvi podjetja pomagajo tudi posameznikom pri reševanju stanovanjskega problema, saj doslej podjetje ni dajalo nobenih kreditov tistim, ki so se odločili, da si »v lastni režiji« rešijo svoj stanovanjski problem. Samoupravni organi so tudi sklenili nameniti 860.000 novih dinarjev za kreditiranje individualne gradnje.

M. F.

SPOŠTUJMO SKLEPE VI. KONGRESA ZSJ!

Izvršni odbor sindikalne organizacije podjetja »Color« Medvode je organiziral posvetovanje predsednikov sindikalnih podružnic tovarn medvoškega področja o problematiki skrajšanja delovnega staža za pokojnino. Sodelovali so predsedniki sindikalnih podružnic »Tesnilke«, tekstilne tovarne, »Celuloze«, »Colorja« in tajnik sindikalne podružnice Elektrarne Medvode. Na posvetovanju je bila podana polna podpora sklepu VI. kongresa ZSJ, da se skrajša delovni staž za pokojnino od 40 na 35 let za moške oziroma od 35 na 30 let za ženske in o znižanju starostne meje za pokojnino od 60 na 55 let za moške in od 55 na 50 let za ženske.

Ker je delovna skupina za proučitev sistema zdravstvenega in invalidsko-pokojninskega zavarovanja pri republiški skupščini izdelala predlog sprememb in dopolnitev sistema pokojninskega zavarovanja, ki se bistveno razlikuje od sklepa VI. kongresa ZSJ, udeleženci posvetovanja zahtevajo, da se pri sestavljanju takih predlogov predvsem in samo upošteva mnenje neposrednih proizvajalcev-zavarovancev, oziroma da predlog, naj se izenači delovna doba moških in žensk in naj bi torej tudi ženske delale 40 let, komisija umakne ter da sploh ne pride na dnevni red zasedanja republiške skupščine. Pri sestavljanju predloga se komisija verjetno ni ozirala na neposrednega proizvajalca, na njegove delovne razmere, temveč je gledala le na dodatno izkoriščanje delovnega človeka spričo deficitov v skladih pokojninskega zavarovanja.

Udeleženci posvetovanja so bili enotni v tem, da naj se ljudje umaknejo s takih in podobnih položajev, če ne morejo in ne znajo opravljati svojih funkcij v dobro delavstva. Saj vendar ne moremo govoriti o samoupravljanju, če delavčeve pravice kroji nekdo z vrha. Udeleženci poudarjajo, da je kongres v Beogradu dokaj prepričljivo sprejel sklep o skrajšanju delovnega staža in se ne morejo str-

njati s trditvami predstavnikov republiške skupščine, ki trdijo, da sindikat ni imel dovolj analiz oziroma potrebnih razlogov za sprejeto stališče.

Udeleženci posveta sindikalnih organizacij v Medvodah tudi zastavljajo vprašanje, zakaj v našem sistemu pokojninskega za-

Poslano na
P P 313/VI Ljubljana

varovanja ni možno, denimo, s 25 leti delovne dobe oditi v pokoj ob 60-odstotni pokojnini! Govorimo o vedno večji brezposelnosti — ali pa ne bo s podaljšanjem delovne dobe problem še občutno večji? Tudi ni potrebno za tako stanje kriviti industrijo, ki po mnenju neka-

terih ne zaposluje dovolj mladine.

V proizvodnji se zahteva od delavca iz dneva v dan večja storilnost. Ali je komisija razpolagala s podatki, da na primer v tekstilni industriji po 10 letih delovne dobe storilnost prične upadati, da se pojavijo poklicna obolenja sluha, vida, nog, da so zaposlene predvsem ženske, ki razen službe morajo skrbeti za družino z dvema ali več otroki itd. V kemični industriji ženska delovna sila — predvsem v obratih s topili — dolgo ne more vzdržati na delovnih mestih. Pojavijo se znaki bolezni in jih je treba premestiti na novo delovno mesto, ki je zdravju manj škodljivo. Seveda so na tem delovnem mestu tudi nižji osebni dohodki. Veliko je »umetnih« delovnih mest, ki jih zasedajo taki delavci.

F. ROZMAN

ODLAŠANJE BI ŠKODOVALO

Bo že večkrat predlagana združitev delavskih univerz v Zasavju naposled uspela?

Čeprav so v Zasavju že na marsikaterem področju našli osnove za enakopravno sodelovanje in ga dejansko uspešno uveljavljajo, se vse doslej še niso mogli odločiti za združitev delavskih univerz. Vzrokov je sicer več, nedvomno pa tiči glavni v bojazni, da bi s koncentracijo te izobraževalne ustanove in z enotnim sedežem upadlo zanimanje za pridobivanje vseh oblik znanja pri ljudeh. Deloma lanski poskus ni uspel tudi zavoljo dokaj enostranske utemeljitve pomena in vloge združene izobraževalne ustanove. Po vsej verjetnosti je bil eden izmed vzrokov tudi v sistemu sofinanciranja delavskih univerz. Tako hrastniška delavska univerza ne prejema

nič manjše subvencije, kot, denimo, trboveljska, medtem pa so zagorski izobraževalni instituciji letos namenili vsega le 6000 N-dinarjev.

Vse te in še marsikatero druge ovire je vsekakor mogoče premagati. To so pokazali že minuli razgovori, še bolj pa sedanj, na katerih so sodelovali tudi predstavniki Zveze delavskih univerz Slovenije. Na obeh posvetovanjih, zlasti na zadnjem, so izoblikovali taka stališča, ki naravnost terjajo smotno združitev vseh treh delavskih univerz. Poglejmo vsaj nekatera: organizacija enotne delavske univerze naj bi v sedanjem obdobju temeljila na enotnem programu, ki bi ga vodili posamezni predstavniki izobraževalnih področij in ga samostojno izvajali na svojih območjih. V vsaki občini naj se zagotovo vse ali del programiranih izobraževalnih oblik, upoštevaje pač potrebe in želje posameznikov ali delovnih organizacij in vodstev družbeno političnih organizacij. Notranja organizacija delavske univerze pa naj vodstvu ustanove omogoča, da bo dejanski pobudnik, organizator, koordinator izobraževanja odraslih.

Enotna delavska univerza bo omogočala tudi racionalizacijo dela, ki je na tem področju prav tako nujno kot v vzgojno-izobraževalnem sistemu nasploh. Zahteve po izboljšanju in kvalitetni rasti izobraževanja odraslih na vseh področjih med drugimi terjajo tudi to, da usmerjajo delo enotne delavske univerze vsestransko izurjeni in razgledani ter strokovno usposobljeni ljudje.

-m-

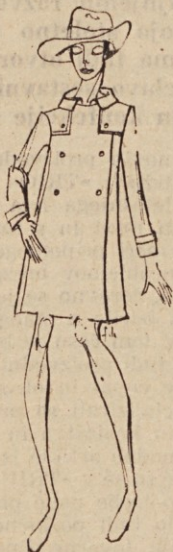

ekskluzivni modeli —
plašči in obleke modnih
barv v omejenem številu

modna hiša

prodajni servis

Ljubljana—Maribor—Osijek

PIPS

Uničuje vse vrste mrčesa

KRKA

KRKA
TOVARNA ZDRAVIL
NOVO MESTO

V »ETI« CERKNO DOBRO GOSPODARIJO

S specializacijo do uspeha

V tovarni elektrotermičnih aparatov ETA Cerkno bodo letos izdelali za približno tri in pol milijarde starih dinarjev grelnih plošč za električne štedilnike ter različnih cevnih grelcev za gospodinjke in druge aparate. Tako bo letošnja proizvodnja nekako za petino večja od lanske, ko je njihov največji uspeh pomenilo to, da so se dokončno odločili za specializacijo za omejene vrste izdelkov.

Predvsem specializacija, zaradi katere so lahko ob istem številu zaposlenih in ob isti tehnični opremljenosti samo v lanskem letu bistveno povečali proizvodnjo — pri grelnih ploščah na primer kar za tretjino — pomeni vzrok, da jim je ne le ostalo kar 300 »starih« milijonov za sklade, marveč so lahko tudi amortizacijo tako »navili«, da bodo v povprečju na pet let redno zamenjavali tudi stroje in drugo opremo.

OBETAJOČI NAČRTI

»Z denarjem, ki smo ga lani ustvarili, in z dohodkom, ki tudi letos priteka približno v enaki višini, nameravamo uresničiti naš načrt nadaljnje razvoja tovarne,« sta pripovedovala Rafko Mavri, predsednik upravnega odbora, in inž. Franc Podobnik, predsednik delavskega sveta v tovarni ETA. »Že danes namreč predstavljamo močnejšega izmed dveh jugoslovanskih proizvajalcev grelnih plošč in cevnih grelcev. Naš delež na domačem trgu pa bi radi še povečali, na kar bo nedvomno vplivala tudi naraščajoča prodaja gospodinjstevskih aparatov, v

katere so vgrajeni tudi naši proizvodi. Razen tega računamo tudi na povečan izvoz, in sicer predvsem v zahodne evropske države. Res je, da se naši izdelki na teh trgih srečujejo s hudo konkurenco, toda res je tudi to, da smo za naše plošče doslej uspeli pridobiti nemški, avstrijski, švedski, italijanski in francoski kvalitetni znak in da to za naše kupce v teh in še drugih državah pomeni več kot še tako ugodna cena, ki bi jo sicer ponudili.

Upošteva vse ta dejstva, predvidevamo, da bomo v obdobju do 1972. leta našo proizvodnjo potrojili. Potrebne stroje in opremo bomo lahko kupili — verjetno v celoti — z lastnimi sredstvi. Sedanji 450-članski kolektiv pa se bo postopoma povečal še za 150 ljudi.

Se nekaj: ETA bo tudi v prihodnje zadržala sedanjo proizvodno usmeritev, vendar bo stalno dopolnjevala in izpopolnjevala izbor električnih grelnih plošč in cevnih grelcev. S tem želimo olajšati ekspanzijo na trg, hkrati pa tudi proizvajalcem gospodinjstevskih aparatov omogočiti, da potrošnikom vedno postrrežejo z najsodobnejšimi proizvodi, skratka s tem, kar je v danem trenutku sploh mogoče. V sklopu teh naših prizadevanj sodi tudi proizvodnja avtomatičnih grelnih plošč, ki jo zdaj osvajamo na osnovi kooperacije z neko angleško tvrdko in ki bodo v prodaji že letošnje jeseni. Posebnost teh plošč je, da vgrajena avtomatika omogoča poljubno programiranje, torej delovno temperaturo in čas vključitve plošče. Z drugimi besedami: gospodinja pred odhodom v službo samo pristavi posamezno jed na štedilnik, ob določenem času pa je kosilo pripravljeno. Te plošče, ki niso bistveno dražje od klasičnih, bodo na prodaj tudi v trgovinah in bo torej mogoče z njimi »pomladiti« tudi sleherni štedilnik, ki je že v uporabi v kateremkoli izmed gospodinjstev.

ZANESLJIVO DO CILJA

Iz pripovedi tovarišev Mavrija in Podobnika lahko povzamemo predvsem to, da so si v ETI sicer zastavili zelo široko-potezne načrte, da pa vendarle ne zidajo gradov v oblakih. Letošnja predvidevanja glede proizvodnje in izvoza so ob pol-

Na redni tiskovni konferenci minuli teden je predsednik Gospodarske zbornice SR Slovenije Leopold Kresc s prisotnimi novinarji pretrpesel naloge, ki jih je opravila zbornica v prvem polletju letos. V drugem delu konference pa je seznanil novinarje z načrti zbornice v drugem polletju.

Na pragu v novo obdobje

Dolg je seznam opravljenih nalog, ki jih je zbornica izpolnila v minulem polletnem obdobju. O večini njenih prizadevanj in uspehov smo javnost sproti obveščali tudi v našem listu. Poleg posredniške vloge med gospodarstvom in najvišjimi republiškimi in zveznimi organi je zlasti pomembna vloga zbornice, kot je poudaril Leopold Kresc, pri reševanju sistemskih in drugih vprašanj, ki bi naj omogočila boljše gospodarjenje delovnih organizacij. Tako ima veliko zaslug za dopolnitev deviznega sistema, finančnih predpisov, pri izgrajevanju pogojev za razvoj terciarnih dejavnosti itd. Na marsikaterem po-

dročju, med drugim prav na področju finančnih predpisov in pri iskanju poti za večjo akumulativnost podjetij, so prizadevanja Gospodarske zbornice običajna na pol poti. Zato jih v svojem programu znova navaja v prepričanju, da so vsa ta vprašanja tako pomembna, da bi jih zvezni in

republiški predstavniki in upravni organi morali upoštevati, če hočejo zagotoviti skladnejši razvoj gospodarstva.

V ta okvir zborničnih nalog sodijo nadaljnja prizadevanja, da bi na osnovi že izdelanih predlogov še nadalje dopolnjevali zunanjetrgovinski sistem, kakor to narekujejo potrebe sodobnega tržnega gospodarstva in učinkovito reagiranje na ukrepe tujih tržišč.

Zbornični organi bodo ocenili predvidevanja gospodarskih gibanj za letošnje leto in se dejavno vključili v priprave za ustrežnejšo gospodarsko politiko, ki naj bolj učinkovi-

to podpira prizadevanja delovnih organizacij za nadaljnje oživiljanje proizvodnje in bolj uspešno vključevanje v mednarodno delitev dela. Zlasti bo potrebno dopolniti predpise o skupnem vlaganju sred-

stev in delitvi dohodka, da bi tako lažje uresničevali integracijske možnosti. Novoustanovljena sekcija za pospeševanje blagovne menjave bo proučila možnosti in pogoje za menjavo z gospodarskimi skupnostmi in posameznimi državami. Posebna komisija bo nadaljevala s proučevanjem sistema naših carin in sestavila predloge za kompleksno ureditev tega področja. Med prihodnje naloge zbornice sodi tudi sestavljanje razvojnih programov panog in usklajevanje le-teh z osnovnimi izhodišči in skupnimi načeli republiškega razvojnega programa.

Načrt dela gospodarske zbornice opozarja tudi na pro-

Tiskovna konferenca

bleme blagovnega prometa, na trajnejše povezovanje trgovine s proizvodnjo ter urejanje in uvajanje vseh tistih odnosov, ki jih pozna razvito tržno gospodarstvo in ki so najbolj primerni za družbene dogovore. To so posebne uzanice, dobre poslovne navade, zaštita industrijske lastnine in porekla blaga, poslovna morala in mnogi drugi pogovori in pogodbe, na podlagi samoupravljanja in samorganiziranja gospodarstva. Med mnogimi drugimi nalogami si bo zbornica tudi prizadevala, da se dokončno uredi področje rednega strokovnega izobraževanja kadrov, da se učni programi prilagodijo potrebam gospodarstva in da se dokončno uredi financiranje strokovnih šol vseh stopenj. Med svoje najpomembnejše naloge pa prišteva zbornica nadaljnje utrjevanje sodelovanja z drugimi gospodarskimi zbornicami, tudi s tistimi v sosednih državah in drugod, s katerimi že vzdržuje stike in s katerimi se je že dogovorila za skupno urejanje nekaterih vprašanj.

I. V.

Čez 30 let

Nikakor ni naključje, ampak naša življenjska potreba, da skušamo čimveč današnjih gospodarskih in družbenih odločitev opreti na jasno vizijo našega jutrišnjega življenja. Izkusnje nas uče, da je zamujeno zelo težko nadoknaditi, kakor tudi da lahko današnje napačne ali premalo premišljene odločitve postanejo prav takšno breme za prihodnjo generacijo, kot so nekatere včerajšnje odločitve za današnjo. In prav zato v Sloveniji tudi tako nestrno pričakujemo koncept dolgoročnega ekonomskega in političnega razvoja, ki ga oblikuje ljubljanski inštitut za ekonomsko raziskovanje.

Kakšna bo jutrišnja podoba Slovenije? Celoten odgovor na to vprašanje bo verjetno znan šele pri kraju obsejne in dolgotrajne raziskovalne naloge. Nekaj podatkov pa so na inštitutu že uspeli izračunati ter so hkrati tudi že opozorili na glavni problem našega razvoja: zaposlovanje.

Po prvih predvidevanjih naj bi število prebivalcev Slovenije v prihodnjih 30 letih naraslo za kakih 326.000, iz česar izhaja — upoštevaje srednjo varianto projekcije — da bo v Sloveniji okoli leta 2000 živel približno 2 milijona ljudi. Če ob takšnem povečanju prebivalstva upoštevamo še ljudi, ki bodo v tem času pritisnili v mesta, potem bi morali v prihodnjih 30 letih odpreti kakih 300.000 novih delovnih mest izven kmetijskega sektorja.

Visoka številka! Sedaj je v delovnem razmerju v naši republiki približno 560.000 ljudi. Na inštitutu so izračunali, da stane vsako novo delovno mesto v proizvodnji kakih 10 milijonov sta-

rih dinarjev. Če to število pomnožimo s 300.000 novimi delovnimi mesti, nam račun pove, da bi za organiziranje vseh novih delovnih mest potrebovali 3000 milijard S-din ali 100 milijard S-din letno.

Zastavlja se vprašanje: Ob kod denar za odpiranje novih delovnih mest, kako ga zbirati itd.?

In nato: izobrazba in struktura zaposlenih. V inštitutu so prišli do ugotovitve, da se struktura naše izobrazbe ne oblikuje po potrebah, temveč po številu in vrsti »šolskih klopis«. To je skorajda zakonitost. Naše izobrazbene zmogljivosti so se konzervirale in odmaknile od stvarnih potreb. Razlogi za tako trdo in neprožno strukturo so objektivne in subjektivne narave. Objektivno drži, da je predreformsko obdobje omogočilo ekspanzijo nekaterih izobrazbenih institucij v nerealnem obsegu, ki — kakor se je reformi pokazalo — presega naše realne možnosti. Subjektivno vzeto pa je sedanja struktura učnega kadra trdota zaradi profesionalne usmeritve.

Ti in drugi nerešeni problemi opozarjajo, da jutrišnja podoba našega življenja še malo ni odvisna le od tega, druge investicijske odločitve, gradnje tovarn itd., ampak predvsem od doslednega uresničevanja reforme. Ni dovolj, če posodobimo le gospodarstvo: če hočemo hitro napredovati, moramo posodobiti tudi naše izobrazbenje, vzgojo, organizacijo družbenega življenja ter našo osebno in družbeno zavest.

Ze star pregovor pravi: kar kršni temelji, takšna zgradba!

VINKO BLATNIK

OD VSEPOVSOD

ŠKOFJA LOKA

Trenutno išče v škofjeloški občini zaposlitev 134 ljudi, med njimi 81 žensk. Izobrazbena struktura občanov, ki iščejo zaposlitev, je naslednja: 87 nima nobene kvalifikacije, 22 je kvalificiranih delavcev, 10 z nižjo strokovno izobrazbo, 13 s srednjo in 2 z visoko strokovno izobrazbo. Med prosilci za zaposlitev je tudi 38 mladincev, ki še niso dopolnili 18 let starosti, ter 55 oseb, katerih delovna sposobnost je zmanjšana in jih zato ni možno zaposliti na kakršnemkoli delovnem mestu. Zlasti slednje pa bo po mnenju komunalnega zavoda za zaposlovanje delavcev v Kranju zelo težko zaposliti. Zato je izpostava zavoda v Škofji Loki že začela z akcijo pri družbeno-političnih organizacijah, v občinski skupščini in v podjetjih, da bi poskušali zagotoviti nekaj delovnih mest, ki bi jih lahko zasedli delavci z zmanjšanimi delovnimi sposobnostmi.

S. J.

OTVORITEV NOVEGA PROIZVODNEGA OBRATA V TRŽIŠKI INDUSTRIJI OBUTVE IN KONFEKCIJE »TRIO«

Prvi korak k delitvi dela

Pomemben prispevek k nadaljnjemu razvoju naše čevljarke industrije, ki ima svojo stoletno tradicijo prav v tržiški dolini, je brez dvoma tudi otvoritev novega proizvodnega obrata za izdelavo sestavnih delov obutve tržiške industrije obutve in konfekcije »TRIO«.

Tržiška industrija obutve in konfekcije »TRIO«, ki slavi letošnje leto tudi 15. obletnico svojega poslovanja, je bila vse do pred dvema letoma manjša delovna organizacija s pretežno dejavnostjo trgovine in razmeroma nizko serijsko proizvodnjo konfekcije in copat. Od tega časa pa se je podjetje začelo načrtno širiti predvsem v proizvodnjo. Postopoma so opuščali trgovino kot svojo osnovno dejavnost in prvi korak k preusmeritvi v proizvodnjo je pomenil obrat otroške obutve.

S preusmeritvijo se je obseg poslovanja v zadnjih treh letih povečal za več kot dvakrat, število zaposlenih pa za 150%. V

svojih novih proizvodnih obratih je tržiški »TRIO« odprl do konca letošnjega leta 53 novih delovnih mest in s tem v precejšnji meri pripomogel k reševanju problemov brezposelnosti v občini, čeravno se je podjetje ves čas borilo z mnogimi težavami. V tem času je bil moderniziran tudi proizvodni postopek izdelave copat in otroške obutve, specializirali so proizvodnjo v obratu krojaštva in se usmerili v modne artikle iz velurjev. Slednjič so se v »TRIO« odločili, da za potrebe nove proizvodnje odkupijo tudi poslovno zgradbo nekdanje tovarne finega pohištva.

Kolektiv tržiške industrije

obutve in konfekcije je ta svoja prizadevanja uresničeval brez večje družbene podpore vse do konca minulega leta, čeravno je bilo podjetje ves čas v velikih finančnih težavah, ki so jih prinašali s seboj spremenjeni razvojni program, gospodarska reforma in nelikvidnost.

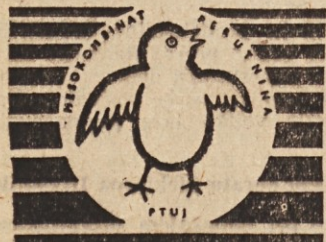
Noy obrat za izdelavo sestavnih delov obutve je rezultat velikih potreb po sodobnejši organizaciji čevljarke industrije. Vse od leta 1964 je razvoj čevljarke industrije — še posebej v tržiški občini — narekoval potrebo po standardizaciji in tipizaciji sestavnih delov obutve. Prav ta dejstva so bila izhodišča za uvedbo proizvodnje sestavnih delov obutve, saj čevljarška industrija pri nas rešuje vprašanje oskrbovanja z vsemi tovrstnimi in za svojo proizvodnjo potrebnimi deli obutve še vedno razdrobeno in brez ekonomsko potrebne povezave.

Nova smer proizvodne dejavnosti v tržiški industriji obutve in konfekcije »TRIO« bo zato omogočila predvsem racionalno izkoriščanje sodobne tehnologije in sredstev za proizvodnjo, obenem pa tudi sprostitev prostorninskih zmogljivosti v naši obutveni industriji.

Novi obrat tržiške industrije obutve in konfekcije »TRIO« pa je tudi posledica tesnega poslovnega sodelovanja, zasnovanega na osnovi predvidenega razvoja čevljarke industrije, s tržiškim podjetjem »PEKO«. V novi proizvodni obrat za izdelavo sestavnih delov obutve, vanj so vložili poldrugi milijon N-din, je zato naložil »Peko« eno tretjino sredstev, podjetje »TRIO« pa je ob bananem kreditu za stalna obratna sredstva v višini 60 milijonov N-din dalo 40 milijonov N-dinarjev lastnih sredstev.

IVAN VIRNIK

JED IN POL:
PIŠČANCI

IPI
YUGOSLAVIA

Mesokombinat
PERUTNINA

PTUJ

IZ LJUBLJANSKE KARTONAŽNE TOVARNE

RES SAMO NEINFORMIRANOST?

Stala sta pri vratih uredništva in nekam izgubljena sta bila videti. Nič vajena pisarn in kupov popisanega papirja.

Potem sta stopila bliže in se predstavila. Ona delavka in on delavec iz Ljubljanske kartonažne tovarne.

Ko me je prosil, mu je bilo nerodno: »Ne smete naju izdati. Drugače bo hudo. Prestavili bi naju v 'prehodni oddelček', tam pa nihče dolgo ne zdrži. Raje vzame knjižico in gre. Čeprav je za službo težko!«

»Slabe plače imamo,« je začela pripovedovati ona. »Dosti delamo, več kot smo lani, za službo pa enako. Po šestdeset tisočakov dobimo na mesec, z nadurami vred. Če plan presežemo, nam ga zvišajo!«

»Če se pa kdo pritoži, mu mojster zabrusi: 'Če ti ni prav, vzemi knjižico in pojdi!' Nihče si ne upa odpreti ust, za delo se vsakdo boji! V upravi pa si delijo dobiček: pred nekaj tedni so sebi dvignili vrednost točke,« je nadaljeval on.

RESNE PRITOŽBE

Njuno pripovedovanje sem strnil takole:

Posebno dobrih plač v Ljubljanski kartonažni tovarni niso nikoli imeli. Pa se ni do decembra lani nihče pritoževal: vrednost točke je bila stabilna, približno 240 S-din. Potem pa je točka začela padati. Delali so več kot prej, zaslužili pa ravno toliko.

Hoteli so zvedeti, zakaj. Nekdo iz uprave jim je odgovoril: Prodajni mora prodajati pod lastno ceno, zato pada vrednost točke. S takšnim odgovorom delavci niso bili zadovoljni. Vedeti so hoteli, zakaj prodajni prodaja pod ceno.

Zato so se delavke EE II tudi uprle, da bi delale na prosto soboto. Bile pa so kaznovane s pismenim opominom. Začeli so jih premeščati. Baje zato, da bi zakonca ne delala v isti delovni enoti. Niso pa premestili vseh zakoncev, temveč le nekatere. In kam so jih premestili? Največ v »prehodni oddelček!« Tam je delo težje in slabše plačano, zato v prehodnem oddelku nihče dolgo ne izdrži. Kdor le more, gre drugam.

Najhuje je bilo letos marca. Plan so dosegli že dvajsetega in bi ga do konca meseca precej presegli. Zato so jim ga zvišali. Novega niso dosegli, čeprav so delali nadure. Vrednost točke je padla.

Takole sta rekla delavca: »Preveč delamo in premalo zaslužimo! Kam gre naš denar? Ob neki priložnosti smo hoteli govoriti z referentom za organizacijo. Ni prišel na razgovor. Poslal je nekoga drugega, ta pa se je izgovarjal, da on ni ničesar kriv. Ali je to kakšen odgovor? Samo zgovarjajo se na upravi, nihče nam pa ničesar ne pove.«

DOKUMENTIRANI ODGOVORI

Sel sem v tovarno. Za drugi dan so sklicali sestanek. Ude-

ležili so se ga: glavni direktor Ljubljanske kartonažne tovarne Franc Zupančič, tehnični direktor inž. Branimir Tršar, vodja kadrovanja in namestnik vodje organizacijsko-kadrovske službe Ljotze Šuc, analitik Roman Gartner, predsednik upravnega odbora Stane Tratnik, člana izvršnega odbora sindikalne organizacije Stane Zerovnik in Ivan Šerjak.

● Zakaj so osebni dohodki v Ljubljanski kartonažni tovarni tako nizki, je bilo moje prvo vprašanje.

»Razen za junijsko izplačilo ne morete trditi, da so osebni dohodki v naši tovarni tako nizki, kot vam delavca zatrjuje. Polkvalificirani delavci, teh je v tovarni največ, dobe mesečno povprečno po 65.000 starih dinarjev. Tovarniško povprečje je seveda višje: 80.600 starih dinarjev. Je pa vseeno za 1,5 odstotka nižje od lanskega; mi s tem seveda nismo zadovoljni.

Vsa papirno predelovalna industrija pri nas je že nekaj časa v neugodnem položaju. V Jugoslaviji je skupaj registrirano točno 340 večjih in manjših kartonažnih tovarn, ki si med seboj neusmiljeno konkurirajo. Prodajno ceno si zbijajo, lastna cena pa vsem narašča. V zadnjem letu so se povečali tudi vsi fiksni stroški, podražili sta se vodarina in elektrika, višje so obresti za odplačevanje kratkoročnih kreditov, plačujemo skoraj še enkrat višjo najemnino za skladišča in tudi surovine so se bistveno podražile. Vseeno smo uspeli v zadnjem letu dvigniti produktivnost dela za 5 odstotkov, osebne dohodke pa smo le minimalno znižali.

Na čigav račun? V sklade dajemo manj. Namesto da bi v sklade dajali po 25 %, dajemo le po 17 % ustvarjenega dohodka. Poječili bi žilico, s katero jemó, če bi v prejšnjih letih ne nalagali v sklade več, kot je bilo nujno. Te 'zaloge' pa tudi niso neomejene.

Kmalu bomo spet morali začeti nalagati na sklade po 25 odstotkov. To je minimum. Za sedaj lahko trdimo, da osebni dohodki v naši tovarni niso nizki, da so nad povprečjem naših konkurentov. V zveznem merilu smo v papirno predelovalni industriji glede osebnih dohodkov na petem mestu. To ni slabo!«

SISTEM OBRAČUNAVANJA OSEBNIH DOHODKOV

Povedali so mi za delavko, ki je za 80 nočnih nadur in redno delo dobila samo 75.000 starih dinarjev. Tudi drugi se pritožujejo nad sistemom nagrajevanja.

»Dva plana imamo: osnovni plan in operativni plan. Doslej osnovni plan še ni bil nikoli dosežen dvajsetega v mesecu, operativni plan pa ponavadi vedno presežemo: tako je bilo tudi marca. Do konca meseca so v EE II presegli operativni plan za 39,7 %, osnovni plan pa je bil ob koncu meseca dosežen vsega 99,7-odstotno.

Dvajsetega v mesecu določamo vrednost točke, tako je bilo tudi v mesecu marcu. Da je delavka S. M. dobila tako nizek osebni dohodek, ni napaka v sistemu nagrajevanja, zmotil se je elektronski računski stroj. Takoj v naslednjem mesecu je delavka dobila izplačano razliko 10.650 S-din. Njen primer smo zadovoljivo rešili.

Ni pa res, da bi si v upravi samovoljno zvišali vrednost točke, ker to glede na naš sistem nagrajevanja ni mogoče. Tako je na primer direktor v spornem mesecu dobil 40.000 S-din manj dohodka. Komisija za kadre in nagrajevanje je predlagala popravek cenika del 29 delavcem, od tega jih je iz uprave 10, drugi pa so iz proizvodnje. Vsem zaradi spremenjenih pogojev dela. Res pa je, da bi naj popravek veljal od 1. aprila dalje. Ni pa še predlogov sprejel delavski svet.

Prav tako ni res, da bi bil kdo kazensko premeščen na slabše delovno mesto. Kje naj bi bil ta 'prehodni oddelček', ne vemo.

Sploh bi pa delavca, ki sta prišla k vam, morala vedeti odgovore na vsa ta vaša vprašanja!«

PROTESTNI ZBOROVANJI

Strinjam se, morala bi vedeti. To je njuna pravica in dolžnost. Sicer je samoupravljanje prazna fraza.

Dejstvo pa je, da tega nista vedela. In ne samo ta dva delavca. V Ljubljanski kartonažni tovarni so delavci v oddelkih transport in kovinska delavnica pred dnevi imeli v enem tednu kar dve protestni zborovanji. Hoteli so zvedeti za odgovore na vprašanja, ki smo jih mi zastavili vodstvu podjetja.

Zato bi rad vprašal, kaj dela v tovarni sindikat? Da pobira članarino, vem. Da je v tovarni sindikalna podružnica, tudi vem. Ne vem pa, če so sindikalni delavci prebrali sklepe VI. kongresa Zveze sindikatov Jugoslavije.

Tisti odstavek, ki pravi, da ne potrebujemo aktivistov, ampak sindikalne delavce, ki se res znajo postaviti na stran delavcev!

MATJAŽ VIZJAK

Odgovor na vroča vprašanja

(Nadaljevanje s 1. strani)

elektrogospodarstvo, kmetijstvo na severnem Štajerskem) in pri občinskih dejavnostih. Nasprotno pa prihaja tudi do pozitivnih teženj in primerov (elektrodistribucijska podjetja, turizem, cestni promet, podjetja nekovinske stroke). Rešitve so povezane z naporji podjetij, da bi se izklopala iz težav oziroma slabega gospodarjenja ali celo iz likvidacij s pomočjo širše zasnovanega poslovnega sodelovanja in novih proizvodnih konceptov. To velja posebej v likvidaciji ali prisilni upravi (Adria-aviopromet, INIS, YULON), ki se utegnejo prav po tej poti končno le rešiti.

Spričo pomanjkljive kadrovske politike v gospodarstvu, kar med drugim potrjuje tudi slabo uspešna reelekcija direktorjev, se pripravljajo zbornica na začetek delovanja centra za izobraževanje vodilnih kadrov, ki ga je letos ustanovila skupščina zbornice. Člane sveta centra so že imenovali vsi trije ustanovitelji (zbornica, univerza, izvršni svet), tako da bo center v kratkem lahko pričel sistematično organizirati dopolnilno izobraževanje gospodarstvenikov na od-

govornih delovnih mestih. Hkrati s tem bo zasnovana sodobna evidenca za spremljanje razvoja in izobraževanja perspektivnih gospodarstvenikov. Pripravljajo tudi predlog, naj bi izvršni svet ustanovil posebno stalno šolo za gospodarstvenike.

Zbornica tudi pospešeno proučuje nekatera vprašanja gospodarskega sistema (zunanje-trgovinski in devizni režim). S tem da so njene predloge obravnavali organi republiške in zvezne skupščine ter jih v mnogem tudi podprli, je zbornica storila vse, kar je največ mogla, da bi prispevala za praktično izpopolnitev naše zunanje-trgovinske ureditve. Nadaljnja akcija zbornice je tudi sistematično proučevanje carinskega režima in ureditve carinskih stopenj s posebnim ozirom na slovensko gospodarstvo.

Kakor kaže, bomo torej v Sloveniji takoj po izteku skupščinskih počitnic začeli s konkretnimi ukrepi, odpravljati vzroke glavnih družbenih protislovij, ki so otežkočali ali zavirali uresničevanje reforme.

V. B.

GRADIVO O UVAJANJU, USPOSABLJANJU IN OCENJEVANJU PRIPRAVNIKOV V DELOVNIH ORGANIZACIJAH

Zveza delavskih univerz Slovenije je skupaj z Višjo šolo za organizacijo dela Kranj, Republiškimi sekretariatom za delo in Zavodom za šolstvo pripravila obširno gradivo o uvažanju, spremljanju in ocenjevanju pripravnikov v delovnih organizacijah. Gradivo ima značaj metodičnega priročnika za kadrovske službe ter je namenjeno hkrati tudi mentorjem, ki bodo delali s pripravniki. V gradivu je prvič sistematično podana **METODIKA** uvažanja, spremljanja in ocenjevanja novih delavcev. Avtorji gradiva prof. Ivan Bertonec, Ivan Kežar in Rado Miklič so priznani strokovnjaki za to problematiko in so na vseh seminarjih, kjer so posredovali vsebino tega gradiva, želi veliko priznanja.

GRADIVO VSEBUJE NASLEDNJA POGlavJA:

- I. Namen in vsebina usposabljanja in ocenjevanja pripravnikov.
- II. Poslovna politika delovne organizacije in pripravniki.
- III. Urejanje samoupravnih aktov v zvezi s pripravniki.
- IV. Shema usposabljanja pripravnikov s praktičnimi primeri.
- V. Programiranje usposabljanja in praktični primeri programiranja.
- VI. Mentorji: kdo je lahko mentor, usposabljanje in nagrajevanje mentorjev, vloga in naloge mentorja pri usposabljanju pripravnikov.
- VII. Praksa pripravnikov — proces dela.
- VIII. Dnevnik, ki ga vodi pripravnik.
- IX. Merjenje rezultatov in ocenjevanje pripravnikov.

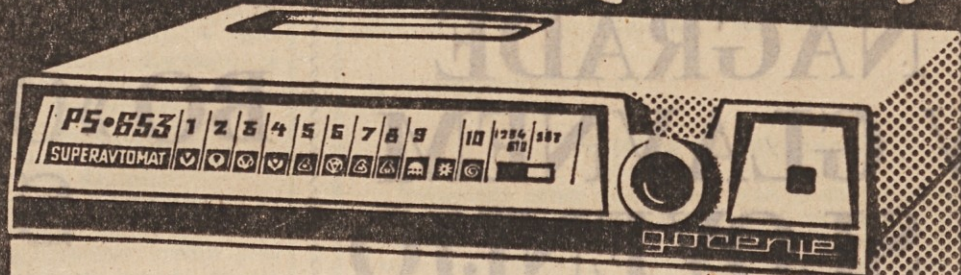
Osnovno gradivo dopolnjujejo tabele in konkretni primeri, povzeti iz delovnih organizacij, ki so v praksi preizkusile in uveljavile načela in metode sistematičnega uvažanja in spremljanja pripravnikov oziroma novih delavcev.

Gradivo obsega skupaj s praktičnimi primeri 130 strani in stane 50.00 N-din.

Naročite ga lahko na naslov:

ZVEZA DELAVSKIH UNIVERZ SLOVENIJE LJUBLJANA, Dalmatinova 4

gorenje
nagrade daje:
brezhibno pranje
in potovanja

**V VELENJE,
NA AZURNO OBALO,
V ŠPANJO IN**
NAGRADNA PRODAJA
OD 20. JUNIJA
DO 20. OKTOBRA 1968

NA HAVAJE!

Kupci, pošljite takoj izpolnjene garantne liste v Gorenje! Pralni stroj, ki zadovolji z desetimi programi tudi najzahtevnejšo gospodinj, vam lahko omogoči tudi enajsti program:

- 20 brezplačnih potovanj na Havaje
- 10 brezplačnih potovanj v Španjo
- 10 brezplačnih potovanj na Azurno obalo in
- 40 brezplačnih letovanj v Velenju

Za nagradna potovanja v Španjo in na Azurno obalo ter za letovanje v Velenju bodo izžrebani tudi kupci drugih izdelkov Gorenja! Vsa obvestila lahko dobite v svoji trgovini. Velika nagradna prodaja do 20. oktobra 1968.

ZAPISKI Z MEDNARODNEGA GORENJSKEGA SEJMA

OJ, LE NAPREJ...

Komercialist mlajših let, ki je na hitro pregledal raztresene sejemske prostore, ni odšel z najboljšimi vtisi iz Kranja: »Se najbolj všeč mi je bil albanski konjak pa otroški vozički nekega podjetnika iz Celovca.«

Spremljevalka ga je popravila:

»Veš kaj, tista stilna spalnica, ki jo razstavlja Slovenijales, tudi ni vsakdanja.«

Obiskovalka, ki je kupovala opremo za dnevno sobo, je vzdihovala: »Ne vem, kaj naj izberem, preveč je pohištva.«

Gorenjski sejem so torej obiskovalci različno ocenjevali, vsi pa bi se najbrž strinjali, da je izrazito potrošniški. Novosti je malo, pač pa je izbira velika in nakup ugodnejši kot po trgovinah.

VELIKA IZBIRA POHIŠTVA

Lesnini in Slovenijalesu na gorenjskem mednarodnem sejmu letos močno konkurira »Murka«, trgovsko podjetje iz Radovljice. Kake tri tedne pred otvoritvijo sejma je »Murka« razposlala dvatisočim družinam v kranjski in škofjeloški občini prospekte s pohištvo »Mebla«, »Bresta«, »Krasopreme« in drugih tovarn, katerih pohištvo prodaja. Interesenti za nakup so imeli tako dovolj časa za temeljit ogled barvnih fotografij v prospektih in za izbiro.

Druga vaba za potrošnike so bili sami paviljoni na sejmšču. Sporazumno s proizvajalci pohištva, ki so sfinancirali razstavljanje, so arhitekti tako razporedili opremo in jo dopolnili z vsem, kar pride v poštev med uporabo, da so na sejmu nastale vabljive spalnice in dnevnice, v katerih manjkajo samo še — stanovanjci...

Ljubkih spalnic Erika, ki stanejo s komodo vred 380.000 S-dinarjev, brez nje pa 360.000 S-din, je »Murka« v dveh dneh prodala

kar osem. »Krasoprema« iz Duplev, proizvajalec, je lahko zadovoljna.

Avstrijski štiričlanski družini je bila zlasti všeč resnobna, elegantna dnevna soba cerkniškega »Bresta«, oblažena z olivno zelenim progastim žametom. Cena — 945.000 S-dinarjev — jih ni motila. Zahtevali so naslov trgovine... Če bi želeli to dnevno sobo takoj kupiti, je ne bi dobili, ker je bila že prodana.

Očitno so nekateri obiskovalci prišli z zelo zajetnimi listnicami na sejmu, ali pa še niso zadolženi v banki. Cene jih niso motile, čeprav so bile za povprečnega državljanina na »visoki ravni«. Malo kompletov je bilo izpod 400.000 S-dinarjev.

ZA ŠOLARJA, KI JE ODVEČ

Pri načrtovanju kompletov in posameznih kosov pohištva se strokovnjaki ozirajo predvsem na tiste potrošnike, ki živijo v urejenih stanovanjskih razmerah. Morda zato, ker imajo nekatere slabe izkušnje z zlojživimi kosi pohištva. Interesentov

pa ne manjka, če bi le bilo zlojživljivo pohištvo praktično.

Kranjska »Roleta« pa je začela izdelovati opremo za šolarje, ki zavzema vsega dva kvadratna metra prostora in služi otroku za vse, kar potrebuje. Ob straneh sta manjši omari za obleko in perilo, v sredini miza in nad njo police za knjige, pod mizo na eni strani nekaj predalov, na vrhu pa je ležišče. Komplet ni najlepši, je pa nedvomno zelo praktičen in nemara dobra osnova za ličnejši izdelek te vrste, ki bi ga brez oklevanja postavili v sodobno dnevno sobo. Na razstavišču je ta eksponat v paviljonu Lesnine vzbujal zanimanje, četudi so bili mnogi drugi lepši.

»Karmen« in »Alenka«, spalnice »Mebla«, sta naši stari, cenjeni znanci. Zaradi njunih odlik jih je že veliko po gorenjskih stanovanjih in jih bo po zadnjem sejmu še več. Za stilo pohištvo pa — tako mi je bilo rečeno na sejmu — Gorenjci ne kažejo večjega zanimanja, četudi je iz Mebla.

Zato je pa za jogije večji in-

teres. Posebno za najnovejša pri katerih je ena stran toplejša podložena z volno, druga pa s poletne dni. Dvajsetletna garancija je varne kupce na sejmu spodbudila, da so si jogije vsaj temeljito ogledali, če jih že kupili niso. Tudi za stare spalnice bi se jih splačalo kupiti, to pa poprej je treba dobro premisliti in preračunati...

KUHINJAM ZLATA MEDALJA

Mogoče ne bi bilo napak, če bi razstavljeno pohištvo ocenjevali in nagrajevali — strokovnjaki ali pa potrošniki, ki se spoznajo nanj — potem pa javno obrazložili prednosti nagradnega pohištva.

Marsičesa kupec takoj opazi. Denimo slabo napete blaga in nagrajevali — strokovnjaki ali pa potrošniki, ki se spoznajo nanj — potem pa javno obrazložili prednosti nagradnega pohištva. Vgrajene električne pečice in hladilniki utegnejo biti zelo praktični, če ni komplikacij, kar dar se pokvari... Prodajalec hvali, razumljivo, vse, kar prodaja. Od prodaje živi.

Lesno podjetje Lipa iz Adovščine je na gorenjskem sejmu prek Lesnine razkazovalo svojo kuhinjo, sestavljeno iz elementov. Komplet stane 792.000 S-dinarjev, toda pomivalno mizo so obiskovalci lahko posebej kupili za 90.000 S-din, kakor tudi vse druge elemente.

Marlesova kuhinja, sestavljena iz elementov, pa je na sejmu imela več obiskovalcev, čeprav stane milijon S-dinarjev. Toda takoj moram povedati, da je v sodoben kuhinjski prostor ne spravite niti tretjino. Elementi so tehnološko in funkcionalno dognani. Pomivalna miza z dvema kromiranimi koritoma ima spodaj omaro. Toda na vrhu je znotraj vgrajena posoda za smeti, na drugi strani pa vinasta mreža v več vrstah, verjetno za čiščila in krpe, strani pa je ločen prostor z mizastimi predali za zelenjavo!

Ce prištejem še kombinirani štedilnik na plin in električni tovarne Gorenje in industrijski izdelana okna škofjeloške Jele, ki se odpirajo ob strani zgoraj — kakor vam trenutno bolj prija — sem našla glavni zanimivosti stanovanjske opreme, ki je na letošnjem gorenjskem mednarodnem sejmu vzemala največ prostora in med razstavnimi eksponati tudi najbolj izstopala.

Edino tovarna »Brest« pa je kupcem prikazovala tudi kombinirane sobe, ki jih pošlje čez nekaj tednov na trg.

Sejem je bil torej bogat s priložnostno veleblagovnico, ki je kvalitetno in nekurantno blago prodajala po znižanih cenah in tudi zato veliko iztržila. »Beko«, ki ima v Ljubljani znaten promet, je v enem dnevu prodal za stari milijon pocenjen konfekcije. Poslovodkinja si želi, da bi bil gorenjski sejem še večkrat na leto...

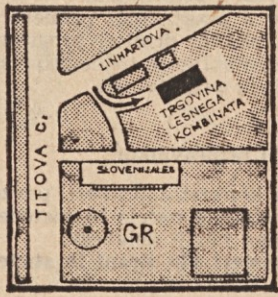
MARIOLA KOBAL

Vabimo vas, da obiščete našo

maloprodajno trgovino

v Ljubljani, na Linhartovi 8

Iz bogate izbire naših izdelkov imamo naprodaj:

- okna in vrata serijske izdelave ali po naročilu
- obešalnike
- pohištvo za kleti in shrambe (zaboji za krompir in sadje, police itd.)
- stropne opaže in stenske obloge
- žagan les, lesne in ultrapas plošče
- les režemo na zelene mere in ga obdelujemo

Trgovina je odprta od 8. do 13. ure ter od 16. do 19. ure. Ob sobotah od 8. do 13. ure. Ob nedeljah in ponedeljkih je zaprta.

Obiščite nas in zahtevajte pojasnila!

NAGRADE V GLAVNEM V SLOVENIJO

Prvi potniki, nagrajenci tovarne »Gorenje« iz Velenja, na Havaje in v Španijo

V veliki dvorani Delavske univerze »Djuro Djaković« v Sarajevu je bila minuli teden velika zabavnoglasbena prireditve, povezana s prvim velikim nagradnim žrebanjem tovarne gospodinjske opreme »Gorenje« Velenje. To je bilo prvo izmed več nagradnih žrebanj, ki se bodo zvrstila tja do 20. oktobra letos v okviru velike nagradne akcije, ki jo je razpisala velenjska tovarna za kupce svojih superavtomatskih pralnih strojev, električnih in kombiniranih štedilnikov in v zadnjem času tudi hladilnikov, ki so jih v »Gorenju« začeli proizvajati pred slabimi tremi tedni.

KDO SO PRVI IZZREBANCİ?

Vzdušje v nabit polni dvorani je bilo pred pričetkom žrebanja izredno napeto, kajti med obiskovalci prireditve je bil prenekateri kupec tega ali drugega izdelka velenjske tovarne.

Potovati na Havaje ni majhna stvar! Zato sprva niti popularni pevci domačih bosanskih melodij niso mogli razživeti nestrpnih poslušalcev, ki so čakali na žrebanje.

»Tovarna »Gorenje« iz Velenja bo na vseh žrebanjih izbrala med kupci svojih izdelkov 20 potnikov za potovanje na Havaje, 10 za potovanje v Španijo, 10 za potovanje na Azurno obalo, štiridesetim pa bo uredila brezplačen oddih v Velenju.

Med prvimi, ki bodo potovali na Havaje, sta IVANKA ROŽMAN iz Maribora in ASPASIJA DIMITROVA iz Skopja. Nagradno potovanje v Španijo je dobil ZORAN ŽIVKOVIČ iz Soštanja, potovanje na Azurno obalo pa SMAJO JUSUFI iz Pristine. FRANC KRAMAR iz Trebnja, SREČKO TOMAŽIN iz Radeč, ROZIKA GROZDANSKI iz Teznega pri Mariboru in ALOJZ KRANJC, prav tako iz Teznega pri Mariboru, pa bodo preživel svoj letni oddih na stroške »Gorenja« v Velenju.

KAJ SO POVEDALI PRVI IZZREBANCİ?

Ob tej priložnosti smo s pomočjo kolegov iz mariborskega Večera dobili tudi izjave Ivanke Rožman iz Maribora in Zorana Živkoviča iz Soštanja.

Ivanka Rožman presrečno pripoveduje: »Ali je to res? Ali ni morda potegavščina,« se je vpraševala, ko je zvedela veselo novico. »Res je namreč, da sem pralni stroj velenjske tovarne kupila le štiri dni pred žrebanjem. V trgovini so mi povedali, naj pošljem velenjski tovarni garancijski list, ker ga bodo upoštevali že pri prvem žrebanju številnih nagrad. Se istega dne sem ga zato poslala v Velenje. Nagrade seveda nisem pričakovala, kljub temu, da sem se vseskozi z lastniki hiše, v kateri stanujem, šalila, da bom potovala na Havaje. No, nepričakovano se je to izpolnilo...»

In še Zoran Živkovič: »Kar verjeti ne morem, da sem med srečnimi potniki. A bo le držalo, če so me izžrebali. Španijo si želim videti, saj sem že veliko slišal o tej deželi...»

Srečnim nagrajencem pa je v imenu tovarne »Gorenje« iz Velenja čestital Milan Valenčak. Ob tej priložnosti nam je povedal:

»Naslednje veliko nagradno žrebanje bomo organizirali na Reki, potem pa pridejo na vrsto še Niš, Novi Sad, Osijek in še nekatera druga mesta, zadnje žrebanje v oktobru letos, ko bo naša nagradna akcija končana, pa bo v Velenju.«

MILAN ŽIVKOVIČ

BO »OSKAR« UPRAVIČIL SVOJ NAMEN?

Embalaza postaja tudi pri nas pomemben dejavnik kvalitetne ocene proizvodnje

Sodobna komercialna dejavnost obravnava proizvod kot skupnost proizvoda v ožjem smislu in ustrezne embalaže. Pri tem se pri prodaji svojih izdelkov poslužuje poleg drugih priznanj tudi najrazličnejših dokazil in priporočil, ki jih leto za leto podeljujejo na številnih natečajih kot edinem pravem mestu za kvalitetno ocenjevanje embalaže. Pojav vse večjega števila enakih izdelkov, ki jih proizvajajo mnogi proizvajalci doma in na tujem, predstavlja s stališča potrošnika vedno večji izbor, na področju prodaje pa ustvarja vse ostrejšo medsebojno konkurenco.

Poslovni krogi v gospodarsko razvitih področjih so kaj kmalu spoznali komercialno učinkovitost kvalitetne embalaže, zato so iz teh hotenj kar čez noč nastali najrazličnejši natečaji za

oceno kvalitete embalaže in priznanja, ki jih podeljujejo ob takšnih priložnostih. Njihov namen je izrazito komercialnega značaja. Embalažo kritično ocenjujejo z vseh vidikov njene komercialne učinkovitosti, v največji meri pa predvsem: izbiro materiala, konstrukcijo, izkoriščenost materiala, primerenost za avtomatsko proizvodnjo, likovno obdelavo, propagandno učinkovitost, kvaliteto grafične izvedbe, rentabilnost proizvodnje ter ceno embalaže v strukturi cene samega proizvoda. Seveda pa takšna in podobna priznanja, ki imajo v prvi vrsti komercialni učinek, vplivajo tudi na razvoj embalažne industrije in potrošnje.

Upoštevajot potrebe domačega in tujega tržišča in nujnost napredka naše embalaže, je ljubljanski center za napredek

trgovine in embalaže pred enajstimi leti prvič organiziral natečaj — »Jugoslovanski oskar za embalažo«. Natečaj ima bolj ali manj selektivni značaj pri ocenjevanju kvalitete jugoslovanske embalažne dejavnosti. Razumljivo je, da je pri svojih začetkih naletel na odziv le na razvitejših proizvodnih področjih pri nas, ob zaostrenih tržnih razmerah pa ima »Jugoslovanski oskar za embalažo« danes že vsesplošno jugoslovanski pomen.

Priznati tudi moramo, da se kvaliteta raven naše embalažne industrije s priznanji »Jugoslovanskega oskarja za embalažo« v zadnjih letih precej dviga. Vendar pa še kljub temu zaostajamo za industrijsko razvitiimi državami. In če smo pri naši embalaži pri konstrukcijah že precej domiselni in originalni, pa je še vedno osrednji problem pravilna izbira embalažnih materialov, kar seveda v precejšnji meri vpliva na kvaliteto embalaže. Predvsem gre še vedno za nezadovoljivo kvaliteto valovitega kartona pa tudi plastični materiali so po svojem izboru in kvaliteti še vedno precej skromni.

Kljub tem težavam pa je imel »Jugoslovanski oskar« v zadnjih letih velik vpliv na usmerjanje naše embalažne proizvodnje, predvsem na izboljšanje njene kvalitete in izbora. S svojo komercialno funkcijo kot edinim vrhunskim priznanjem za kvaliteto embalažnih proizvodov, pa »Jugoslovanski oskar za embalažo« v dobri meri odpira pot mnogim našim proizvajalcem embalažne industrije na domača in tuja tržišča.

Ceprav lahko govorimo o kvalitetni rasti naše embalažne industrije v zadnjih letih, pa po drugi strani ni mogoče razumeti odnosa nekaterih naših gospodarskih organizacij, ki še vedno nočejo doumeti pomena in komercialnega značaja sodelovanja in udeležbo na natečaju za podeljevanje priznanj »Jugoslovanski oskar za embalažo«. Bržčas pa je glavni vzrok za to premajhno spremljanje komercialnih dogajanj na domačem in tujem tržišču in seve tudi nerazvitost embalažne industrije, na drugi strani pa pretirano veliko povpraševanje in še vedno skromna ponudba domače embalažne industrije.

I. V.

ZANESLJIVO VARUJE KOŽO PRED SONČNIMI OPEKLINAMI, JO OSVEŽUJE, NEGUJE IN JI DAJE OBSTOJNO TEMNO BARVO

krema mleko spray olje spray pena

KRKA TOVARNA ZDRAVIL NOVO MESTO

Novost v svetovni kozmetiki

Uporabljam

gaby's spray

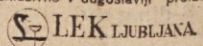
za idealno pripravo zato ker...

gaby's spray

- ne masti in ne lepi las
- se razčesuje brez težav
- utrjuje in daje lep sijaj pričeski

Po licenci gaby's FLYNN COSMETIC ekskluzivno v Jugoslaviji proizvaja

DVAJSET LET USPEHOV KAJAKAŠEV »SOŠKIH ELEKTRARN«

Junaki divjih voda

Ce bi vprašali takole mimogrede dolgoletnega, neprekosljivega mojstra s Soče, Mirana Mozetiča, strojnega tehnika v novogoriških »Soških elektrarnah«, kdaj so pravzaprav njihovi kajakaši prvič zarežali v soške brzice, bi vam v naglici odgovorili:

»Na Soči so veslali že pred vojno. Začeli so z lesenimi sandolini. Kdo je tedaj še sploh vedel za plastične kajake. Še na misel jim ni prišlo kaj takega. Leto 1948 pa predstavlja začetek organiziranega kajakaštva na Soči. Skromni so bili naši začetki. Le poštovanostni takratnih članov Brodarskega društva »Nova Gorica« gre za sluga, da sta njihovo delo in prizadevanje rodila tudi prve uspehe. Nekako tako se je torej začelo...«

Kaj kmalu so se Novogoričani povzpeli na vrh elitnega jugoslovanskega kajakaškega športa. Uspehi so se vrstili tako rekoč drug za drugim. Skromni začetki pred dvajsetimi leti v Solkanu, kjer je pešiča najvnetejših ljubiteljev soških brzic z Jožetom Srebrničem, Tonijem Prijonom, Miranom Mozetičem in mnogimi drugimi tekmovalci začela najprej z izdelovanjem vodnih modelov, so pritegnili prizadevne novogoriške kajakaše tudi na prizorišča domačih srečanj s kajaki in kanuji.

Ko je patronat nad novogoriškimi kajakaši prevzelo podjetje »Soške elektrarne«, so fantje s svojimi kajaki kmalu krenili na pot najboljših med najboljimi na evropski celini. Stežka bi strnili vse uspehe članov Kajakaškega kluba »Soških elektrarn« celo v zajetno knjigo. Fantje so po službi posvetili skoraj ves svoj prosti čas kajakaštvu. Mnogi med njimi so se iz »Soških elektrarn«, kjer so našli svoj drugi dom, odpravili v poletni vročini kar naravnost na Sočo, ki jim je ničlikokrat s svojimi ukani mi rada obrnila hrbet. Fantje pa se niso ustrašili. Kdo bi si le upal vreči »puško v koruzo« v njihovih letih? To je bilo vendar nemogoče. Na soških brzicah pa so ob veliki podpori in nesebičnem razumevanju »Soških elektrarn« iz leta v leto

rasli velikani jugoslovanskih »divjevodnih« športov.

»SREBRO« IN »BRON« PAVLETA BONETA

V Novi Gorici ne bodo zlepa pozabili dogodka pred devetimi leti, ko se je član »Soških elektrarn« Pavle Bone vrnil iz francoskega Tregnaca s srebrno medaljo svetovnega prvenstva na divjih vodah v tekmovalcu enosedelnih kajakov. Drugo mesto Pavleta Boneta na reviji svetovnega kajakaštva v Tregnacu pa je doslej največji uspeh novogoriških tekmovalcev v dveh desetletjih njihovega življenja v družbi najboljših domačih mojstrov divjih voda.

Ze dve leti pozneje se je Bone spet vrnil s svetovnega prvenstva z visokim priznanjem. Iz Dresdenu je prinesel med svoje klubске tovariše v »Soških elektrarnah« za nameček še bronasto medaljo in v najmlajšem slovenskem mestu ob Soči se več dni ni poglelo veselje nad prijateljevim podvigom.

»Mnogo prezgodaj smo izgubili iz naših vrst tekmovalca izrednih kvalit, kakršen je bil prav Pavle Bone,« vedo povedati v Novi Gorici, pa čeprav so se po njegovem odhodu v ZRN, kjer se je lotil izdelovanja plastičnih kanujev, fantje zarežali, da ne bodo odnehali po Pavletovem dvakratnem uspehu na svetovnih prvenstvih v Tregnacu in Dresdenu.

Priznanja za Mirana Mozetiča, Bojana Poberaja, Albina Spacala, Lucijana Pellegrija, Jožeta Zakrjaška, Lucijana Juga, Ivana Kodeljo in mnoge druge iz vrst »KK Soških elektrarn« so v zadnjih letih deževala kot za stavo. Ničlikokrat so se Simonitijevi varovanci vračali s domačih in tujih tekmovališč z najvišjimi nagradami. Srečamo jih na zmagovalnih odrih domala vseh državnih prvenstev in preizkušenj za naslove republiških prvakov, zdaj med svetovno elito v italijanskem Meranu, s srebrno medaljo na savskih brzicah v Tacnu, pa spet s »srebrom« na reki Lieser v Spitalu...

Med najboljšimi jugoslovanskimi kajakaši so Novogoričani postali z izjemo nekaterih za-

grebskih in skopskih tekmovalcev pravzaprav že pojem. Ni je zapreke, ki je fantje iz »Soških elektrarn« ne bi zlepa spravili s poti. Ne bojijo se skritih čeri na razdivjanih tescenskih valovih pod Smarno goro, še manj pa na svoji Soči, ki jo imajo, kot radi pravijo sami, že kar v »mezincu«.

MLADI PRIHAJAO

V »Soških elektrarnah« raste danes nov rod obetajočih kajakašev. Še nikoli se niso ustrašili menjave generacij in zakaj bi se je tudi zdaj. Vselej velja staro pravilo, da se v športu starejši umikajo mlajšim in tega se zavedajo tudi fantje s Soče.

Ze danes so na poti Mozetiča, Srebrniča, Prijona, Boneta, Spacala, Juga in mnogih drugih nepozabnih imen našega kajakaštva mlade moči. V ospredje že prihajajo Zakrjašek, Kodelja, Pellegrija... In z velikimi uspehi na elitnih prizoriščih srečanj s svetovnimi mojstri divjih voda opozarjajo nase.

V tretje desetletje spredo Simonitijevi »nade«. In spet velikim uspehom nasproti. Kot tedaj, ko se je med svoje klubské tovariše vračal s svetovnimi odličji nepozabni Bone.

IVAN VIRNIK

Zaposlimo prijazno, resno

SERVIRKO

Zaslужek 1000 Sfr. Brezplačna hrana in stanovanje v družinskem krogu. Zazeleno je delno znanje nemščine. Ponudbe naslovite na:

FAMILIE GRÜTER

Gasthaus Winkelried
CH 6204 Sempach
Stadt/Luz. (Schweiz)

Kandidatke opozarjamo, da morajo zaposlitev urediti preko pristojnega zavoda za zaposlovanje.

V sodobnih razmerah, v katerih danes živimo in delamo, postaja telesna kultura naša vsakdanja potreba. Toda, materialni problemi na tem področju, ki so kljub vsemu še vedno na moč prečti, čisto onemogočajo uresničitev naših načrtov...

● Zato si bomo morali v prihodnje bolj prizadevati, pravi resolucija o telesni kulturi, da bomo finansiranje telesne kulture kar najtesneje povezovali z naraščanjem družbene materialne baze in narodnega dohodka.

● Sredstva iz osebnih dohodkov občanov naj bodo zato čedalje bolj namenjena tudi za njihove potrebe na telesnovzgojnem področju. Člani športnih organizacij, kot tisti, ki jim vsakodnevna športna rekreacija še ni prešla »v kri«, morajo zagotavljati v obliki članarine, samopri-
spevkov in vstopnic potrebna sredstva za hitrejši razvoj telesne kulture.

● Potrebni viri sredstev za telesno kulturo so tudi ustrezni skladi delovnih organizacij. Njihov namen je v prvi vrsti v tem, da ustvarjajo potrebne pogoje

Deliti sredstva na demokratični osnovi

za razvoj telesne kulture pri svojih delavcih. S stališča dvigovanja produktivnosti lahko gledamo na te sklade in izdatke kot na vse druge investicije za večjo produktivnost.

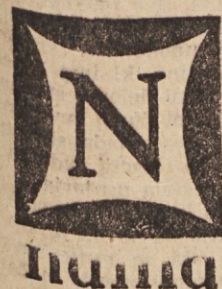
● Seveda bo treba tudi v prihodnje iskati za razvoj telesne kulture še avtonomne vire dohodkov. Dosedanji prispevki iz teh virov — na primer od športne napovedi — kažejo, da je mogoče najti še druge možnosti za zbiranje potrebnih sredstev, ki bodo delovne ljudi navajale, da bodo redno prispevali za prepitev materialne osnove za razvoj telesne kulture.

● Proračuni družbenopolitičnih skupnosti, skladi izobraževalnih skupnosti, sredstva za razvoj turizma, skladi za otroško varstvo, skladi za urejanje mestnega zemljišča ter komunali in drugi ustrezni skladi ostajajo še naprej pomemben vir sredstev za financiranje dejavnosti in razvoj telesne kulture v skladu z našimi družbenimi načrti. Tako vlogo pa naj čedalje bolj dobivajo tudi skladi zdravstvenega in socialnega zavarovanja.

● Končno je treba odpreti telesni kulturi tudi možnosti, da pride do kreditnih sredstev, zlasti takrat, ko gre za razširitev njene materialne osnove.

● Posebno pomembno pri vsem tem pa je, da damo v prihodnje družbena sredstva na povsem demokratični osnovi in da o tem sproščeno odločajo samoupravni organi. To bo med drugim tudi poročstvo za bolj smotrno trošenje dragocenih sredstev in bo pripomoglo, da bomo ustvarjali in razvijali na tem področju nove, v celoti zdrave družbene odnose.

KRATKO IN JEDRNATO

Sončni in topli dnevi vabijo k obalil

Vse za kopanje in od-dih špet na izbiri v 1. nadstropju trgovske hiše

Ljubljana

- kopalni plašč in brisače
- kopalke: moške, ženske in otroške
- kopalne kape in copate
- slamniki: za plažo in za sprehode

Letošnji vzorci in modeli — primerni za vsak okus in za vsako postavo.

● BLED

Prvo igrišče za golf

V želji, da bi postal Bled čim bolj znano letovišče v svetu, si blejski turistični delavci in predstavniki krajevne samouprave že nekaj let prizadevajo, da bi razen hotelskih in gostinskih trgovskih zmogljivosti razširili oziroma dopolnili tudi rekreacijsko športne zmogljivosti. Eden izmed takšnih objektov, ki ga ima v svojem delovnem programu zavod za razvoj turizma na Bledu, je tudi igrišče za golf.

Zavod se je namreč odločil, da na zemljišču, kjer je nekoč že bilo igrišče za golf, ponovno zgradi takšno igrišče. Za to investicijo, ki bi po prvih izračunih znašala blizu 4 milijone novih dinarjev, pa so se ogrela tudi vsa gostinska in trgovska podjetja na Bledu. Vsi načrti za ta objekt — prvi v naši državi — so že narejeni in bodoči investitor trenutno čaka le še na odobritve kredita. Na Bledu upajo, da bodo že v kratkem dobili ugoden odgovor in da bodo potlej takoj začeli z delom. Upajo tudi, da bo igrišče za golf narejeno najkasneje do 1970. leta.

● BREZICE

Novo teniško igrišče

Kljub počitniškemu času in vročini je zažvela v Brežicah nova športna panoga. V soboto so namreč odprli novo teniško igrišče v gimnazijskem športnem parku. Beli šport, ki ima v Brežicah že dolgoletno tradicijo, bo s to novo pridobitvijo spet dobil možnosti za nadaljnji razvoj. Ob otvoritvi sta se srečali ekipi gimnazije in občinske skupščine. Slednja je bila boljša in je zmagala. Med mladino je za tenis precejšnje zanimanje, zato v tem kraju pričakujejo, da se bo ta lepi šport v kratkem zelo razmahnil.

● SLOVENSKE KONJICE

Lovorika sindikatu družbenih služb

V Slovenskih Konjicah so pred kratkim končali letošnje tradicionalne sindikalne športne igre, ki jih je ob pomoči občinskega sindikalnega sveta organizirala sindikalna podružnica podjetja Kostroj. Poleg aktivnih športnikov je sodelovalo pri igrah tudi več takih članov sindikatov, ki se s športom ukvarjajo le občasno.

Končni vrstni red:

Nogomet: mešana ekipa, Kostroj in Dravinjski dom. Košarka: Družbene službe, mešana ekipa, Konus. Rokomet: Družbene službe, Konus, mešana ekipa. Odbojka: Družbene službe, Kostroj, Konus. Šah: mešana ekipa, Kostroj, Konus. Streljanje: LJO, Konus, Družbene službe.

Zmagovalna moštva v posameznih disciplinah so dobila diplome in pokale, sindikat družbenih služb pa je prejel kot končni zmagovalci s 17 doseženimi točkami prehodni pokal občinskega sindikalnega sveta. Pri sodelovanju gre zlasti pohvaliti sindikalno podružnico trgovskega podjetja Dravinjski dom. Njeni člani so sodelovali v vseh šestih disciplinah. V. L.

● KIDRIČEVO

Sredstva za rekreacijo

Tovarniški odbor sindikata v TGA je dobil dodatnih 20 tisoč novih dinarjev, kar je v znatni meri pripomoglo k realizaciji programa rekreacijske dejavnosti v letošnjem letu. Gre predvsem za organizacijo enodnevnih izletov, ki so že v polnem teku. Medtem ko plača stroške do 160 km sam tovarniški odbor sindikata, morajo kriti eventualno razliko izletniki sami.

M. F.

S POTI NA DRŽAVNO PRVENSTVO V PODVODNEM RIBOLOVU

Potrebno udobje za zdaj le sanje

Lovska strast me je v teh vročih poletnih dneh pripeljala tudi na otok Murter. V vodah južnih Kornatov je bilo namreč državno prvenstvo v podvodnem ribolovu, kjer sem kot edini predstavnik zastopal barve ljubljanskega »Društva za podvodne dejavnosti«.

Ker je tekmovalanje v podvodnem ribolovu naporno — v vodi je treba namreč vzdržati šest ur, in kdor želi kaj uloviti, se mora tudi nenehno »potapljati« — sem želel priti na Murter kar najbolj spočit. Zato sem po telefonu povprašal Kompas za nasvet. Po krajši, malce mučni tišini — uslužbenec za informacije je očitno prvič slišal za Murter — so mi svetovali, naj se obrnem na Jadrolinijo.

Ker sem slutil, da bo potovanje z javnim prevoznim sredstvom v vročo Dalmacijo prav gotovo v podobnem stilu kot pa informacije pri Kompas, sem zložil v svojo »katreco« vso potrebno šaro in jo čez dva dni mahnil proti Reki in potlej dalje proti Zadru in Šibeniku. Prijatelji so me namreč poučili, da veže otok Murter s celino kratek, vendar trden most, ki je vsem, tako pešcem kot avtomob-

bilom, na voljo ves ljubi božji dan.

V najuglednejši ljubljanski turistični poslovalnici pa so me hoteli napotiti na Jadrolinijo. Še dobro, da nisem izmedel in da imam nekaj jugoslovanskih turističnih izkušenj. S »katreco« sva namreč potrebovala do Murterja le 7 ur. Treba je bilo sicer sedeti skoraj pol dneva za volanom, kar pa se je vseeno še vedno bolj splačalo, kot pa se prekladati po vlaku in potlej po ladjah in pristaniščih ter izgubiti za pot, dolgo slabih 450 km, najmanj en dan in eno noč.

Jadranska magistrala je lepa. To je treba priznati. Še lepši pa je pogled na belo-sive skalnate otoke, ki se koplejo v edinstveno lepem morju. Skratka, če ne bi bile Dalmacija in njene lepote tako presneto daleč, bi bila vožnja proti jugu na moč privlačna. Tako pa... Povsem razumem tuje turiste, ki so prišli na Hvar, Korčulo, sv. Štefan, Dubrovnik ali Cavtat le enkrat samkrat z avtomobilom in danes pravijo, da nas bodo ponovno obiskali šele takrat, ko

bomo zgradili v Dalmaciji in na naših otokih potrebna letališča.

V mestece Murter sem prispeal nekako v času kosila. Zrak je trepetal nad razbeljenimi skalami, ljudje so se leno premikali in iskali hladu. V senci, vodi, pijači...

Hotel sem čimprej pod tuš, potlej pa na kosilo in v posteljo. V turističnem društvu, kjer so že dolgo časa vedeli, da bodo morali v tistih dneh prenočiti poleg stalnih gostov še 40 podvodnih lovcev, so mi dejali, da imajo enoposteljnih sob zelo malo in da bom moral spati skupaj z drugimi. Ker v pisarni niso imeli podatkov, katere sobe so še proste, sva se z mlado uradnico podala na pot, da poiščeva prenočišče. Hodila sva od hiše do hiše, spraševala in spet peščila po vročih ulicah. Povsod so nama razložili, da bi me sicer vzeli na stanovanje, toda... če bi ostal pri njih vsaj teden dni. Kdo bo namreč pral rjuhe za tri dni, ko pa je tako lepo sedeti na pragu pred hišo med neštevilnimi mačkami in klepetati s sosedi in obirati mimoidoče!

Skratka, ko sva z dekletom iz turističnega društva že ne

vem kolikolič slišala »nikako ne može«, in je moji spremljevalki že pohajala vsa dobra volja, sem dobil težko zaželeno posteljo. No, v majhni sobi so bili poleg mene še štirje in do svoje postelje sem lahko prišel le preko ostalih ležišč. Imel sem pa le streho nad glavo!

O zaželeni prhi, počitku in potrebnem ugodju pred naporno preizkušnjo seveda ni bilo govora. Hiša ni imela niti poštenega stranišča. Kadar sem čepel v na pol podrti kolibici sredi njive, sem se moral istčasno boriti s pasje zadušljivim zrakom in pa veliko domačo kozo, ki me je dobrodušno obdelovala s svojimi rogovi in me želela za vsako ceno spraviti najmanj na vse štiri.

Še isti dan sem zvedel, da je prijatelj, ki je prišel na tekme iz Pirana, v vodi povozil glicer. Če mu ne bi v hipu priskočili na pomoč, bi kaj klavirno končal svoje življenje. Domači zdravnik mu je spretno zašil ranjeno glavo, obezval roko in na neljubi dogodek so nas spominjale le še bele obveze in malce razočaran obraz navdušenega podvodnega lovca.

Nesrečo omenjam kot dokaz več, kako neurejen je še vedno ta naš nesrečni turizem. Tam namreč, kjer je popolnoma jasno, kje je prostor za kopalce in kje za hitre čolne in vodne smučarje, se kaj takega gotovo ne bi zgodilo.

V kratkem času, ki sem ga preživel na Murterju, me je poleg omenjenih stvari še marsikaj spravilo v slabo voljo. Skoraj na vsakem koraku sem se namreč prepračil, da je domačinom kaj malo do tega, da bi imeli v sredi vrta ko leto več gostov. Ko sem na primer iskal gorivo za svojo »katreco«, ser moral človeka, ki je točil bencin iz navadnih sodov, poiskati na domu. Gorivo mi je

odmeril kar »na oko«. O kakšnih merilnih napravah ni bilo govora. Ali: zastojni iščete v teh pasjih dneh na Murterju kaj hladnega za »na zob«. O hladnem pivu, vinu, mineralni vodi ali na primer limonadi lahko tu samo sanjate.

Skoraj vse je še tako kot pred mnogimi leti. Zdi se, da domačinom ni do zaslužka in da raje sede pred svojimi stari hišami in modrujejo o vsem mogočem, samo o tem ne, kaj bi bilo treba storiti za korak naprej na področju turizma.

A. ULAGA

● LENDAVALA

Novo letno kopališče

Konec minulega meseca so odprli v Lendavi novo letno kopališče, ki ga je uredila s pomočjo občine in domačih delovnih organizacij lendavska krajevna skupnost. Kopališče, ki je veljalo 260.000 N-din, je v hivi strugi preusmerjenega potoka Lendava in je dolgo 150 metrov. Ima privlačno urejene zelene površine in tudi sodoben gostinski objekt. Seveda pa bo potrebno kopališče še sproti dograjevati. V ta namen je uvedla krajevna skupnost na željo prebivalcev Lendave krajevni samoprispevek, da bodo lahko v najkrajšem času uredili tu še garderobe, igrišča in potrebne objekte za oddih in rekreacijo.

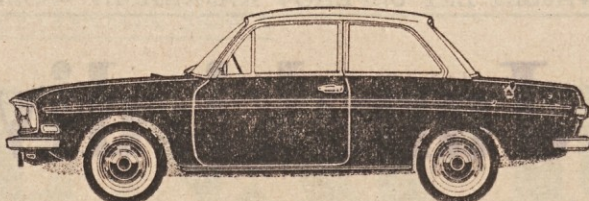
bep

**NAGRADNO
ŽREBANJE**

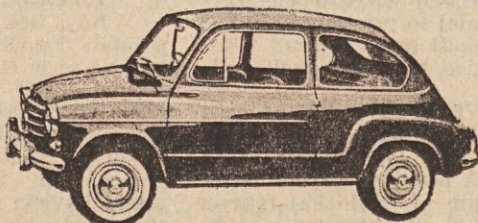
**725
NAGRAD**

- 20 prenosnih avtomatičnih živalnih strojev MIRNA — VERITAS
- 50 ročnih avtomatičnih ur DARWIL — model 1968
- 50 koles PONY — ROG

•••••
KMETIJSKA MEHANIZACIJA PO IZBIRI
3 NAGRADE — VSAKA
V VREDNOSTI 5000 Ndin
•••••

• 1 AUDI 80 L

• 1 ZASTAVA 750

Vlagatelji vseh vrst vezanih hranilnih vlog, torej tudi stanovanjski in kmetijski varčevalci ter lastniki vezanih deviznih računov, ki ste že ali boste do 31. avgusta 1968 vložili najmanj 2.000 Ndin na odpovedni rok nad eno leto, sodelujete pri velikem nagradnem žrebanju.

OBSOBOTAH POSLUJEJO S HRANILNIMI VLOGAMI NAŠIH VARČEVALCEV VSE POŠTE V SLOVENIJI

KREDITNA BANKA IN HRANILNICA LJUBLJANA, ŠUBIČEVA 2 **DENAR PRI** **KB** **PRINAŠA VEČ** LJUBLJANA

Kozerija

Tole zgodbo mi je povedal star delavec, nekaj ur po sestanku, na katerem je njegov kolektiv izglasoval nezaupnico vodstvu podjetja. Zanimalo me je, zakaj so to storili, pa mi je dejal:

»Niso nam dovolili, da bi upravljali, ker smo bojda nezreli; sami pa so bili toliko zreli, da so zavozili tovarno. To je približno tako, kot v tisti zgodbi...«

In mi jo je povedal.

x x x

Vsako poletje je starejši brat popeljal mlajšega na morje, obalo in vsako poletje je mlajši mlo prosil starejšega, naj mu omogoči, da se bo naučil plavanja.

To se je dogodilo tudi letos. Ležala sta na samotni plaži in mlajši je moledoval:

»Nauči me, lepo prosim. Saj sem vendar odrasel in zrel človek.«

»Ni še čas,« je trmasto vztrajal starejši. »Ne smeš mi-

zate in da te bom naučil vsega, kar me prosiš, takrat, ko se bo meni zdelo potrebno.«

Mlajši mu je še ugovarjal. »Nič kolikokrat si mi že povedal, da mora zrel človek stati na lastnih nogah; ko pa bi rad storil, kar me učiš, mi praviš, da še nisem zrel.«

Starejši se je nasmehnil: »Pojdi, bratec, in nabiraj školjke.«

Mlajši pa se je uprl: »Nabiraj jih sam. Če sem dovolj star za delo in da nosim domov denar...«

»Ne boji se. Saj gre vendar za tvoje dobro. Prepusti meni, da skrbim zate in ne bo ti žal.«

Potlej sta molčala. Vsa leta je bilo tako in tudi letošnje. Molčala sta, dokler ni starejši ukazal mlajšemu:

»Nabiraj me z oljem po hrbtu.«

Utrnil mu je olje v kožo in ga prosil:

»Vzemi me s seboj v morje.«

»Spet začenjaš.«

Potem je starejši šel v vodo in ko mu je segala do kolena, je zaklical mlajšemu:

»Pazi na obleko.«

Usoda starejšega brata

sliti, da ne skrbim zate. Ko boš dozorel za plavanje, te bom naučil. Vem, kako ti je. Misliš: velik sem in vse vem. Pa ni res. Ne veš, koliko nevarnosti skriva morje. Lahko jim kljubuje le človek, ki jih do podrobnosti pozna.«

»In če bi poznal te nevarnosti, bi potem lahko plaval?«

»Seveda.«

»Zakaj pa ne govoriš o njih? Zakaj mi ne poveš, na kaj bom moral paziti, ko bom plaval. Če res želiš, da se naučim...«

»Kolikokrat ti bom moral še povedati, da res želim.«

»Torej mi pripoveduj o nevarnostih.«

»Zadeva ni tako preprosta. Človek ne spozna življenja iz knjig. Mora pač živeti in življenjska praksa ga usposablja za življenje. Tako je tudi s plavanjem in morskimi nevarnostmi. Pripovedovanje o njih je teorija. Spoznaš jih le, če si upaš v morje in si prepričan na milost in nemilost njegovim čudom. Človek in morje sta večna nasprotnika. Velja pravilo, da preneha biti sovražnik šele tedaj, ko človek premagava morje, tedaj postane prijatelj.«

»Kako pa naj ga premagam, če ne znam plavati?«

»Prav to ti ves čas pripovedujem.«

»Torej me nauči.«

Starejši je odkimal.

»Samo tebe imam in skrbeti moram zate.«

Ze nekaj let sta ponavljala iste besede in njun razgovor se je končal vedno enako.

Starejši je vprašal: »Zakaj ne nabiraš školjk ob obali?«

Mlajši se je razjezil: »Ne bom nabiral školjk. Nisem več otrok.«

»Moj bog,« je rekel starejši, »saj ne trdim, da si otrok. Če je kdo na svetu, ki ve, da nisi več otrok, potem sem to jaz. Od mladih nog sem skrbel zate. Učim te, da bi se znašel v življenju. In to skrb mi vračaš z večnim nerganjem. Zapomni si že, da mislim tudi

In je zaplaval. Pogumno je rezal valove in nekajkrat pomahal mlajšemu bratu, ki je čepel na obali. Nenadoma pa ga je stisnilo v nogah. Nekaj težkega je leglo nanj in ga potiskalo na morskno globino.

»Krč!« je zavpil, »pomagaj!«

Brat na obali se je začel dreti:

»Na pomoč!«

Pritekel je do vode in se ni upal vanjo, ker ni znal plavati.

»Pomagajte!« je vpil starejši brat. Toda plaža je bila samotna in slišal ga je samo brat na obali. Zbral je svo korajžo in planil v morje. Bilo pa je prepozno. Ko je privlekel utopljenca na obalo, je spoznal, da se je v teh nekaj trenutkih naučil plavati. Tega pa bratu ni več mogel povedati.

x x x

Delavec, ki mi je pripovedoval to zgodbo, je ob koncu dejal:

»Tole ni basen, ker v njej ne nastopajo živali, pač pa ljudje; in vendar se konča s podukom:«

»Starejši bratje, naučite mlajše spretnosti, ki se imenuje plavanje. Kdo ve, kdaj vam to lahko koristi!«

PIŠE: JANEZ VOLJC

KRIZA SMARTENSKIH USNJARJEV MINEVA

Sedanost je vedra, prihodnost pa še v oblakih

Na videz je v šmartenski usnjarni vse po starem. Isti prostori, isti obrazi delavcev

kakor lani, predlanskim...

Če pa delavce vprašate, kje so zaposleni, vam bo večina dejala, da v vrhniški usnjarni, toda na starih delovnih mestih v Šmarju. Vrhničani so vzeli dve tretjini tovarne v najem. Neverjetno, kajne? Seveda, toda za šmartenske usnjarje ni bilo druge rešitve. Ostali

so brez denarja za surovine in za osebne dohodke, na kredit niso ničesar več dobili, od-

kar so pred meseci prišli pod prisilno upravo.

Najhujše je že mimo. Tudi za tisto tretjino delavcev, ki še vedno sestavljajo delovni

kolektiv Tovarne usnja, krzna, konfekcije in lahke obutve — izdeluje pa samo usnje.

URESNIČENA NAPOVED

Predzadnjo zimo sem bila zadnjič v šmartenski usnjarni. Povabili so me na kolektivni sestanek, na katerem so delavci direktorju in strokovnemu vodstvu brali levite. Zahtevali so smotnejši proizvodni program, večjo delovno disciplino strokovnih služb, da bodo naročila pravočasno zgotovljena in da bo manj reklamacij, predvsem pa boljše notranje odnose, ki so jih kalili vodilni delavci iz uprave s preveliko samovoljo in krnjenjem samoupravljanja.

Vendar je bil tedanji obračun prepozen. Tovarna je bila že na robu propada. Reševala se je samo še s krediti. Do jeseni. Takrat je prišla pod prisilno upravo.

»Mislili smo, da nas bo prisilna uprava rešila,« se spominja jesenskih dogodkov Franc Fajdiga, vratar v šmartenski usnjarni, ki je zdaj član vrhniškega usnjarskega kolektiva. »Pa je bilo zmeraj slabše. Materiala po več dni ni bilo, delavci so pometali okrog tovarne, pospravljali delavnice. Nekaj so pač morali delati, da so upravičili plačo. Člani prisilne uprave so hodili sem in tja in nihče ni prav vedel, kaj počnejo. Živelimo smo iz dneva v dan. Ampak osebne dohodke smo še kar redno prejeli do letošnjega februarja. Osemdeset do devetdeset odstotke. Potem pa je nekaj mesecev močno škripalo.«

Uresničila se je večmesečna napoved o minimalnih osebnih dohodkih. Krznarji in konfekarji so jih dobivali dva meseca, oziroma dokler ni vrhniška usnjarna vzela krznarstva in obeh konfekcijskih obratov v najem, usnjarni — ostanek šmartenske samostojne tovarne — pa tri mesece.

DELAVCI SO STISNILI ZOBE IN UPALI

»Delavci niso vedeli, kaj počne prisilna uprava,« je na vratarjevo izjavo navezal razgo-

vor Franci Gradišek, skladiščnik in predsednik sindikalne podružnice nekdanjih in sedanjih šmartenskih usnjarjev, »naredila je pa veliko. Tovarno je rešila stečaja. Prisilna poravnava je uspela. Dvanajstega avgusta bodo usnjarni, to je kakih 120 delavcev, ki jih Vrhničani niso sprejeli, izvolili spet svoje samoupravno vodstvo.«

Gradišek je zdaj član vrhniškega kolektiva. Ne more prebrati Vrhničanov. Skoraj vsak dan prihajajo strokovnjaki v Šmartno, izboljšujejo organizacijo dela, nadzirajo delovne normativne, jih popravljajo, v vseh najetih obratih pa so nova proizvodna vodstva.

»Konec je tistih dolgih gostilniških debat o tovarni. Red je in to, mislim, je bilo potrebno. Mojster je včasih moral dati za pijačo, da so delavci popoldne prišli nazaj v tovarno. Takole po domače se ne gremo več,« je o teh stvareh jasneje dejal vrhniški normirer, ki redno zahaja v Šmartno.

Gradišek je bil previdnejši. Čemu bi pral umazano perilo, ki je že odrabljeno... Sploh pa — preteklost ni več važna. Samo to še želi, da se februar, marec in april nikdar več ne ponove. Bal se je, kaj bo te tri mesece na izplačilni dan. Kuverte z zaslužki so bile tako tanke... Marsikdo ni dobil niti petnajst starih tisočakov, ker je raje vzel nekaj dni brezplačnega dopusta, kakor hodil pospravljat tovarno, ko ni bilo materiala.

»Gledal sem jih,« mi je pravil, »kako so prvi mesec z menoj vred poparjeni odhajali domov na izplačilni dan. Toda nihče ni ničesar rekel. In to je bilo še bolj pretresljivo. Do zadnjega niso verjeli, da padamo tako nizko. Že več mesecev je prisilni upravitelj napovedoval minimalne osebne dohodke, pa je le izvrtil denar, po letnem obračunu se je pa zavozlalo. Preveč smo bili zadovoljni, da bi nam še kdo kaj posodil...«

HIMNA SOLIDARNOSTI

Toda v tej hudi stiski je prišlo na pomoč solidarnost. Litijski predilci so žrtvovali prsto soboto za šmartenske usnjarje. Ves zaslužek tistega dne so jim podarili. Cele tri milijone. In sindikalna podružnica še posebej 300.000 S-din.

Kolektiv stanovanjskega podjetja v Litiji je usnjarnem, ki stanujejo v družbenih stanovanjih, plačal stanarino za dva meseca.

Občinski sindikalni svet je pomagal usnjarnem z 1.900.000 stari dinarji.

Kdor je mogel, je pomagal šmartenskim usnjarnem tiste tri hude mesece. Skupno se je tako nabralo 6.276.000 S-din solidarnostnega fonda.

»Občinski sindikalni svet,« mi je rekel Gradišek, »in sindikalna vodstva v podjetjih so se tako potrudila, da to ne bo nikdar pozabljeno. Mi pa tudi. Potov ni bilo malo. In koliko je bilo dela s tistimi spiski o delitvi pomoči. Vsakega člana kolektiva smo morali posebej prešteti, ali je žena zaposlena, koliko otrok ima, ali ima kaj zemlje... In potem smo tiste, ki so bili potrebni pomoči, razdelili v tri skupine. Najpotrebnejši so dobivali po 22.000 starih dinarjev podpore, tisti brez otrok, ki preživljajo žene, po 15.000 in samci, ki ne stanujejo pri starših, po 10.000... Denarja je bilo v solidarnostnem fondu sicer precej, ampak v 360-članskem kolektivu se razdobi, posebno v treh mesecih...«

VRHNIČANI NISO SENTIMENTALNI

Industrija usnja za Vrhnike seveda šmartenskim usnjarnem ni pomagala iz golega sočutja.

Ze dolgo je ta tovarna pobudnik za združitev vseh usnjarn v ljubljanski regiji. Načrt ne uspe — kot mi je dejal tamkajšnji vodja splošnih služb in sekretar podjetja Weingut — predvsem zaradi subjektivnih vzrokov. Usnjarne se ne morejo sporazumeti, kje naj bi bil sedež združenega podjetja...

Prvi korak v integracijo usnjarske industrije naj bi bila

združitev s Šmartnim. Za zdaj so Vrhničani vzeli samo v najem tri obrate in sklenili delovno razmerje z 250 šmartenskimi delavci. Nadaljnji korak, to je integracija, pa je odvisen od tega, ali dobe iz republiških rezerv 2863 milijonov starih dinarjev kredita za rekonstrukcijo usnjarne in modernizacijo drugih obratov ter za obratna sredstva, ki jih ta tovarna sploh nima.

Sekretar Weingut mi je pokazal obsežen investicijski elaborat, na podlagi katerega so zaprosili za omenjeni kredit, in dejal:

»Za polovičarske rešitve ne ogrevamo. Ali moderna proizvodnja zgornjega usnja na evropski ravni, kakršne v Jugoslaviji še ni, ali nič. Spodnje usnje nima smisla proizvajati, če stanejo surovine za kilogram usnja 1293 S-din, usnje pa je po 1014 S-din. Izpodbija ga umetno podplatno usnje. Če ne dobimo kredita, ne prevzamemo usnjarne, ki je še samostojna.«

Boje se, da bi šmartenska tovarna še vrhniške ne potisnila navzdol.

Toda optimizem šmartenskih in vrhniških usnjarjev podpira in povečuje tudi perspektivni gospodarski programi za Slovenijo, po katerih naj bi se integracijski proces pospešil.

»Dovolj je že tega konkurenčnega preplavljanja,« mi je rekel Weingut, »te negospodarne medsebojne konkurence, ki nam škoduje doma, še bolj pa pri izvozu, neracionalnega koriščenja strokovnjakov v razvojnih oddelkih, ko bi za vse usnjarne v ljubljanski regiji dočel en sam. Zato nikamor ne pridemo.«

Toda za zdaj usoda šmartenske tovarne še ni prav jasna...

BOLEČE POSLEDICE

Sedanost pa je lepa. Večina delavcev dela in služi kakor nekdanj. Celotisti, ki jih vrhniška usnjarna ni sprejela, in zanjo opravljajo le usluge. V strojenje jim pošilja kože za vrhne usnje in jim opravi delo plačuje. Pomaga pa jim tudi strokovno. Organizacija dela se je tako izboljšala, da se je namok povečal za 100%. Včasih pa v tem obratu niti stišči niso hoteli o povečanju norm...

Toda nekaj delavcev je izgubilo delo. Prisilna uprava jih je odpuščala 40. Od tega jih je 28 našlo delo v litijski predilnici, v litijskem lesnoindustrijskem podjetju, nekaj pa v Ljubljani.

Dvanaest odpuščenih pa nekam. Med njimi je 27-letna samohranilka, dve delavki, ki imata manjša samo še leto dni do starostne upokojitve, vratar in tridesetletni delovni staž in je devetnaest let čuval šmartensko usnjarno, dva mlada silnikotika, ki sta po likvidaciji rudnika Sartarjevec postala usnjarni... Sarni bolniki in stari delavci. Vrhniška usnjarna se jih brani. Na srečo pa sta se zanje zavzela Zavod za zaposlovanje in Zavod za socialno zavarovanje.

»Ta vprašanja so v naši družbi slabo urejena,« je priznal vrhniški normirer, ko sva se skupaj peljala proti Ljubljani.

MARIOLA KOBAL